

Liite 4. Kirjalliset lausunnot, HE 43/2022: Verkkolähetysdirektiivi

Verkkolähetysdirektiivin (EU) 2019/789 voimaan saattaminen

Sisällys

1. Julkisen sektorin lausunnot:	2
Ahvenanmaan maakunnan hallitus (25 h, 25 m, 50 f, 64 b §)	2
25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen	4
Liikenne- ja viestintäministeriö (21.12.2022)	4
2. Yksityisen ja kolmannen sektorin lausunnot	6
Lausunnonantajat:	6
Yleistä	2
Lausunnot pykäläkohtaisessa järjestyksessä.....	2
25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen	2
50 f § Suora siirto ja	23
25 m § Radio- ja televisio-ohjelmien suora siirto	23
48 § Radio- ja televisioyrittäminen.....	28
64 b §: Maantieteelliset rajat ylittävä radion tai television oheispalvelun välittäminen yleisölle	29

Tässä liitteessä käsitellään alkuperäiseen hallituksen esityksestä (HE 43/2022) annettuja lausuntoja, joissa on käsitelty verkkolähetysdirektiivin voimaansaattamisen johdosta annettuja säännöksiä 25 h, 25 m, 50 f, 48 ja 64 b §. Direktiiviä (EU) 2019/790 (ns. DSM-direktiivi) käsitellään liitteessä 1.

Lausuntojen kommentteja käsitellään pykäläjärjestyksessä asiakohtaisesti. Ensin käsitellään julkisen sektorin lausunnot ja sen jälkeen yksityisen ja kolmannen sektorin lausunnot.

Koska lausunnot ovat pitkiä, on niistä esitetty tässä vain pääkohdat. Vastinetta voi siis tarpeen mukaan lukea rinnakkain lausuntojen kanssa.

1. Julkisen sektorin lausunnot:

Ahvenanmaan maakunnan hallitus (25 h, 25 m, 50 f, 64 b §)

SVT-Play problematiken bör åtgärdas nu

Ålands landskapsregering är motsätter sig att förslaget som skulle ha gjort det möjligt att vidaresända televisionskanalers anknutna online-tjänster (även kallat catch-up tjänster) på basen av en avtalslicens slopats

trots att remissinstanserna i huvudsak förhållit sig positivt till en lagändring och saken beretts grundligt i flera år. Ålands landskapsregering uppmanar därför utskottet att uppmana regeringen att inom 2022 avge en ny proposition som löser vidareändringen av onlinetjänster knutna till televisionskanaler via en avtalslicens. För den åländska befolkningen är det på grund av kulturella och språkliga band till Sverige av stor betydelse att det är möjligt att få tillgång inte bara till sådana program som sänts i markbundna nät utan även den allt större andel program som endast finns tillgänglig på Sveriges televisions anknutna online-tjänst (SVT Play). Det är ohållbart att nödvändiga rättsliga lösningar ytterligare framskjuts med flera år.”

Undervisnings- och kulturministeriet:

Landskapet Åland har i flera år tillsammans med undervisnings- och kulturministeriet arbetat på en lösning för att ålänningarna ska få tillgång till hela SVT Play, som är den svenska motsvarigheten till YLE Arenan. Det svenskspråkiga och svenska innehållet är viktigt för ålänningarna. Den lösning som baserade sig på vidareändring i utkastet till proposition var dock både juridiskt och tekniskt felaktig. Utifrån den politiska riktlinjen lämnades frågan utanför propositionen, eftersom den gäller vidareändring, anknutna onlinetjänster och direktinjicering, men endast till vissa begränsade delar. Anknutna onlinetjänster, som tekniskt sett tillhandahålls allmänheten ”på begäran” och inte som ursprungliga linjära sändningar, kan inte vidareändras. Dessutom har tillstånd för program i anknutna onlinetjänster traditionellt förvärvats landsspecifikt, det vill säga i regel för sändning inom Sverige. För en del av programmen har tillstånd förvärvats för hela världen utan geoblockering. Övriga innehåll måste geoblockeras - även i fråga om Åland.

I yttrandet ingår ett förslag till en ny avtalslicensbestämmelse. Frågan hänför sig inte till direktivet om onlinesändningar och kan inte lösas i samband med denna proposition.

Undervisnings- och kulturministeriet fortsätter dock att söka en lösning på denna fråga, vilket förutsätter resurser som inte finns att tillgå i samband med genomförandet av DSM-direktivet

Opetus- ja kulttuuriministeriö:

Ahvenanmaan maakunta on vuosien ajan valmisteellut yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa ratkaisua, jolla YLE Areena -palvelua vastaava Ruotsin SVT Play saataisiin kokonaisuudessaan ahvenanmaalaisten saataviin. Ruotsinkielinen ja ruotsalainen sisältö on ahvenanmaalaisille tärkeää. Tämä HE-luonnokseen sisältynyt edelleenlähettämiseen perustunut ratkaisu oli kuitenkin paitsi juridisesti myös teknisesti virheellinen. Kysymys jätettiin poliittisen linjauksen perusteella HE:n ulkopuolelle, koska HE koskee edelleenlähettämistä, oheispalveluja ja suoraa siirtämistä mutta vain tietyiltä rajatuilta osin. Oheispalveluita, joita tarjotaan teknisesti ottaen yleisölle ”pyynnöstä” eikä alkuperäisinä lineaarisina lähetyksinä, ei voida edelleenlähettää. Sen lisäksi oheispalveluissa olevien ohjelmien luvat on hankittu perinteisesti maakohtaisesti eli pääsääntöisesti Ruotsin alueelle. Osa ohjelmista on hankittu koko maailmaa varten, eikä niitä rajata alueellisesti. Muut sisällöt joudutaan rajaamaan alueellisesti - myös Ahvenanmaalla.

Lausuntoon sisältyy ehdotus uudeksi sopimuslisenssisäännökseksi. Kysymys ei liity verkkolähetysdirektiiviin, eikä ratkaisua sille ole mahdollista säätää tämän HE:n yhteydessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö jatkaa ratkaisun etsintää tähän kysymykseen. Tämä vaatii resursseja, joita ei ole ollut käytettävissä DSM-direktiivin voimaansaattamisen yhteydessä.

25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö (21.12.2022)

Kansallisen liikkumavaran osalta LVM huomioi, että verkkolähetysdirektiivin 7 artiklan mukaan on kansallisessa harkintavallassa säätää verkkolähetys- sekä satelliitti- ja kaapelidirektiivin III luvun sääntöjen soveltamisesta tilanteissa, joissa alkuperäinen lähetys ja edelleenlähetys tapahtuvat molemmat niiden alueella. Hallituksen esityksessä on tämä liikkumavara hyödynnetty. Toisaalta esityksessä ei olla hyödynnetty verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan mukaista tarkempaa määritelmää edelleenlähetyskäsittelylle, jonka mukaisesti edelleenlähetyksestä on kyse silloin, kun lähetys suoritetaan muun osapuolen kuin lähettäjäyrityksen toimesta tai tämän valvonnassa ja vastuulla.

Hallituksen esityksessä todetaan, että tärkein muutos edelleen lähettämistä koskevassa 25 h §:ssä on sääntöjen muuttaminen teknologianeutraaliksi. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että teknologianeutraalisuuden periaate on tärkeä ja pitää olennaisena sananvapauden kannalta, että kotitalouksilla on jatkossakin pääsy maksuttomaan ja kattavaan televisio-ohjelmistoon jakelutavasta riippumatta.

Edellä esitetyn valossa LVM toteaa, että oikeustila selkeytyisi edelleen lähettämisen määritelmän pykälätason tarkennuksesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö:

Edelleenlähettämisen kriteerit ovat 25 h §:ssä siinä muodossa kuin ne ovat olleet Pohjoismaiden laeissa. Siitä on puuttunut elementti, joka mainitaan verkkolähetysdirektiivin määritelmässä: edelleenlähetys tapahtuu ”...muun osapuolen kuin sen lähetystoimintaa harjoittavan organisaation toimesta, jonka toimesta tai jonka valvonnassa ja vastuulla kyseinen alkuperäinen lähetys tehtiin”. Perusteissa tämä määritelmä kuitenkin on kokonaisuudessaan. Kyseistä kohtaa direktiivin edelleenlähettämisen määritelmästä ei ole mahdollista tuoda 25 h §:n 1 momenttiin. Kyse ei ole kansallisesta liikkumavarasta vaan sääntelystä, joka direktiivissä on ilmaistu epäselvästi. Kyseinen kohta on koskenut satelliitti- ja kaapelidirektiivissä alkuperäisen lähettäjän toimesta, valvonnassa ja vastuulla tapahtuvaa satelliittivälitystä. Mainittu direktiivin kohta koskee tätä nimenomaista tilannetta, vaikka se ei selvästi direktiivistä ilmene. Komissio on vahvistanut asian epävirallisesti (ks. liite 1).

Mitä tulee lausunnonantajan toiseen kommenttiin, direktiivi säätää pakollisesta kollektiivisesta hallinnoinnista vain toisesta ETA-maasta peräisin olevien lähetysten osalta. Direktiivin tavoitteen on toteuduttava, mutta lainsäätäjä saa valita tavan, jolla tavoitteeseen päästään. Kollektiivinen lisensointi ei koske lähettäjäyrityksen omia lähioikeuksia tai sen hankkimia oikeuksia. Direktiivin voimaansaatamisessa lähdetään aina liikkeelle siitä, miten tiettyä direktiivin sääntelemää asiaa on aiemmin käsitelty kansallisessa laissa. Suomessa on sovellettu sopimuslisenssiä edelleenlähettämistä varten tarvittavien lupien hankintaan. Luvat on kuitenkin hankittavissa suoraan oikeudenhaltijoilta, jos se on

kattavasti mahdollista. Sopimussisenssi ei siten rajoita sopimusvapautta. Tekijällä on sopimussisenssitilanteissa pääsääntöisesti oikeus kieltää teoksensa käyttö. Edelleen lähettämisen tilanteessa kiello-oikeutta ei asian luonteen vuoksi ole (edelleen lähetettävä lähetysvirta).

Saman maan alueella tehtyjen lähetysten edelleenlähetyksen osalta hallituksen esityksessä (HE 43/2022) on esitetty, että luvat voitaisiin hankkia sopimussisenssiä käyttäen (25 h §:n 4 mom.) riippumatta siitä, mistä maasta lähetys on peräisin. Tämä laajentaa kollektiivisen lisensoinnin aluetta myös kotimaisiin tv-kanaviin. Tämä on selvennetty lain perusteluissa HE 43/2022, esimerkiksi sivulla 47. Jos kansallista liikkumavaraa ei haluta käyttää tai se halutaan tehdä toisella tapaa, voidaan 4 momenttia tarvittaessa selventää tältä osin.

Kuten lausunnonantaja toteaa, verkkolähetysdirektiivin tavoitteena on teknologianeutraalisuuden periaate. Periaate koskee kuitenkin vain sitä, miten luvat voidaan hankkia edelleenlähettämistä varten. Verkkolähetysdirektiivi ei säätele alkuperäistä lähettämistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että liikenne- ja viestintäministeriön huoli siitä, että kotitalouksilla on jatkossakin pääsy maksuttomaan ja kattavaan televisio-ohjelmistoon jakelutavasta riippumatta, on perusteltu. Tämä on tärkeää sananvapauden kannalta, johon kuuluu myös oikeus vastaanottaa tietoa. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että on tärkeää, että ennen kaikkea hätäviestit ja myös julkisen palvelun TV-kanavat voidaan vastaanottaa kaikissa kotitalouksissa. TV-lähetykset, jotka perustuvat vapaasti liikkuviin radioaaltoihin, voidaan vastaanottaa vapaasti vastaanottoon soveltuvilla laitteilla. Kaapelilähetyksiä voi sen sijaan vastaanottaa vain operaattorin välityksellä (ja lähetyksiä tukevalla vastaanottimella).

Sääntely, jolla tv-tarjonnan maksuttomuus on taattu aiemmin, on perustunut sähköisten palveluiden tarjoamista koskevan lain (917/2014) mukaiseen jakeluvuoroitukseen, jonka nojalla pääsy tiettyjen kanavien ohjelmiin on taattu. Tämän mahdollistamiseksi TekL 25 i §:ssä on säädetty rajoitus tekijän yksinoikeuteen ja tekijälle oikeus korvaukseen. Korvausta ei kuitenkaan tulisi voida vaatia uudelleen, jos se jo sisältyy alkuperäisen lähettäjäyhteyden hankkimisiin lupiin. Asiaa on perusteellisesti käsitelty hallituksen esityksessä HE 305/2014. Kanavia on poistettu jakeluvuoroituksen piiristä viime vuosina. Jakeluvuoroituksen piiriin kuuluu enää vain YLE TV1 ja TV2 ja YLE Teema/Fem. Kotitalouksien pääsy perustuu kulloinkin saatavilla oleviin kanaviin.

Sananvapaus ei kuitenkaan salli vastaanottaa tekijänoikeudella suojattuja teoksia, jotka on saatettu yleisön saataville vastoin tekijänoikeuslakia. Oikeustila ei tältä osin selkeytyisi edelleenlähettämisen määritelmän pykälätason tarkennuksesta, vaan jakeluvuoroitetta olisi muutettava kattamaan muitakin kanavia. Toisaalta tiedossa on, että EU:n uusi Digitaalisia palveluita koskeva asetusta (DSA) tulee voimaan lähiaikoina ja se tulee aiheuttamaan lainmuutoksia sähköisten palveluiden tarjoamista koskevaan lakiin. Asian mahdollisen uudelleen tarkastelun ajankohta voisi olla tuolloin. Edellä mainittu vireillä oleva EU:n tuomioistuintapaus on saattanut tuolloin myös ratketa. Komissio arvioi verkkolähetysdirektiiviä uudelleen tarkasteltuaan sen toimivuutta 2025.

2. Yksityisen ja kolmannen sektorin lausunnot

Lausunnonantajat:

Tekijöiden järjestöt

Society of Audiovisual Authors - SAA

Tekijänoikeusjärjestöt

Audiovisual Producers Finland – APFI

Gramex - Äänitemusiikin tekijänoikeusjärjestö ry

Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry, Sanasto rf (Sanasto)

Tekijänoikeusjärjestö Kopiosto ry

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry (Teosto)

Media-alan järjestöt ja yritykset

Medialiitto ry

RadioMedia ry

MTV Oy

Sanoma Media Finland Oy (Sanoma)

Muut järjestöt

Electronic Frontier Finland – Effi ry

Keskuskauppakamari

Matkailu- ja Ravintolapalvelu MaRa ry

Näyttelijäliitto - Skådespelarförbundet ry

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

Muut

Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore

Liedes, Jukka – puheenjohtaja, Suomen Tekijänoikeudellinen Yhdistys

Yleistä

Tässä kappaleessa olevissa vastineissa vastataan kirjallisiin lausuntoihin sisältyviin verkkolähetysdirektiiviä koskeviin kommentteihin, jotka on annettu hallituksen esityksen (HE 43/2022) sekä sitä täydentävän hallituksen esityksen (HE 313/2022) osalta. Lausunnonantajien täydentävää hallituksen esitystä (HE 313/2022) koskevat, muut kuin verkkolähetysdirektiiviä koskevat huomiot, on käsitelty kappaleessa 5.

Lausunnot pykäläkohtaisessa järjestyksessä

25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen

Suomen Tekijänoikeudellinen Yhdistys

Televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähetys

Uuden verkkolähetysdirektiivin edelleen lähettämistä koskevilla säännöksillä on vain yksi tarkoitus: muuttaa tätä koskevat kansalliset säännökset neutraaleiksi edelleen lähettämisessä käytetyn tekniikan suhteen. Näin myös internetin kautta tapahtuva edelleen lähettäminen tulee direktiivien mukaisten ja Suomen laissa olevien säännösten pohjalta mahdolliseksi.

Samalla uusi direktiivi tekee mahdolliseksi sen, että satelliitti- ja kaapelidirektiivin edelleen lähettämistä koskevia säännöksiä voidaan soveltaa myös tilanteisiin, joissa alkuperäinen lähetys ja edelleen lähettäminen tapahtuvat saman valtion alueella, Suomen tapauksessa Suomessa. Tämä ei tuo Suomen lain soveltamiseen uutta, koska edelleen lähettämistä koskevien oikeuksien hankintaa koskevan 25 h §:n 1 momentti on tässä suhteessa ollut alkuperäisen lähetyksen alkuperämaan suhteen täysin neutraali 1980-luvulta lähtien.

Aikaisempi satelliitti- ja kaapelidirektiivi säilyy muutoin ennallaan, paitsi että sen edelleen lähettämisen määritelmään on uudella direktiivillä lisätty säännös, jonka mukaan edelleenlähetys on riippumaton ”siitä, millä tavalla kaapeleitse tapahtuvan edelleenlähetyspalvelun tarjoaja saa ohjelmasisignaalit lähetystoimintaa harjoittavalta organisaatiolta edelleenlähetystä varten.”

Sekä satelliitti- ja kaapelidirektiivissä että uudessa direktiivissä on edelleen lähettämisen määritelmä. Aikaisemman direktiivin määritelmä koskee aikaisemman direktiivin soveltamisalaa (uudella direktiivillä edellä sanotuin tavoin hieman tarkistettuna) ja uuden direktiivin puolestaan uuden.

Uuden direktiivin edelleenlähettämisen määritelmä on nyt päällimmäisenä ja tärkein. Määritelmä sisältää kriteerit siitä, mitä pidetään edelleenlähettämisenä. Suomen laissa nämä kriteerit ovat seuraavasti:

- direktiivissä ovat vanhastaan kriteerit: edelleen lähettämisen tulee tapahtua niin, että lähetystä ei muuteta tai ”lyhennetä”; Suomen laissa ”muuttamaton” sisältää sen, että lähetystä ei ole ”lyhennetty”;
- edelleenlähetyksen on oltava alkuperäisen lähetyksen kanssa samanaikaista;
- uutena kriteerinä sekä satelliitti- ja kaapelidirektiiviin että uuteen direktiiviin on otettu nimenomainen säännös siitä, että ”tavalla, jolla edelleenlähetyksen toteuttava osapuoli saa ohjelmasisignaalin lähetystoimintaa harjoittavalta organisaatiolta edelleenlähettämistä varten, ei ole merkitystä”; ja

- Suomen lakiin kirjoittamattomana kriteerinä on lisäksi ollut (kansainvälisten sopimusten mukaisesti) se, että edelleen lähettämisen toteuttaa muu osapuoli kuin alkuperäinen lähettäjäyryitys.

Opetus- ja kulttuuriministeriö:

Edelleenlähettämistä koskeva sääntely on vakiintunutta ja uusi verkkolähetysdirektiivi täydentää sitä tietyiltä osin. Kuten lausunnossa mainitaan, direktiivi mahdollistaa vastaavan lisensiointimallin sääntämisen (sopimuslisenssi, kollektiivinen lisensiointi) kotimaasta peräisin oleviin lähetysiin, kuin mikä on pakollista ETA-alueelta peräisin olevien lähetysten edelleenlähettämistä koskien. Se on mahdollista ja on päätetty toteuttaa nimenomaisesti 25 h §:ssä, jotta sääntely olisi aiempaa selkeämpää.

On syytä huomata, että tältä osin hallituksen esitys noudattaa syksyn 2021 HE-luonnoksessa ollutta ratkaisua, joka nimenomaan perustui säännösten selkeyttämiseen paitsi teknologian suhteen myös sen suhteen, mistä maasta lähetys on peräisin. Lisäksi hallituksen esityksessä säädetään, ettei ole merkitystä sillä, miten edelleenlähettäjä saa lähetysessä tarvittavan signaalin.

OIKEUDENHALTIJAT

Teosto

Kannatamme verkkolähetysdirektiivin toimeenpanoa koskevia pykäläehdotuksia.

Kopiosto

Sivistysvaliokunnalle on esitetty 25 h §:n liittyen näkemyksiä siitä, että Suomessa, toisin kuin kaikkialla muualla EU- ja pohjoismaissa, ei tapahtuisi kotimaisten televisiokanavien edelleen lähettämistä, vaan kyseessä olisi yksi alkuperäinen lähetys, jota toteutetaan lähettäjäyryityksen valvonnassa ja vastuulla. Sama argumentti on esitetty edelleen lähettämiseen liittyvissä lainsäädäntöprosesseissa ainakin kahteen otteeseen. Edelleen lähettäminen on yritetty häivyttää määrittelemällä se alkuperäiseksi lähettämiseksi. Tällainen ratkaisu olisi selkeästi kansainvälisten sopimusten, direktiivien, tekijöiden perustuslain turvaaman omaisuudensuojan vastaista ja johtaisi toteutuessaan EU-oikeuden mukaiseen rikkomusmenettelyyn siksi, että Suomi ei olisi toteuttanut verkkolähetysdirektiivin vaatimuksia. Tämän edelleen lähettämisen häivytysoikeuden sivistysvaliokunta esti selväsanaisesti mietinnössään (SIVM 27/2014).

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Tämä lausunnonantajan kannanotto pitää paikkaansa. Edelleenlähettämistä ei voida määritellä alkuperäiseksi lähettämiseksi.

Kopiosto 30.1.2023

Pääviestit verkkolähetysdirektiiviin liittyen

1. HE 43/2022 sisältämä selvennys TekL 25 h §:ään on kannatettava, tasapainoinen ja verkko-lähetysdirektiivin mukainen. TekL 25 h § 1 momentti tulee säätää hallituksen esityksen mukaisesti ilman lisäyksiä tai muutoksia. Uudistettava säännös on selkeä ja ymmärrettävä.
2. Tekijänoikeuslaki ja siihen liittyvä sopimustoiminta ovat eri asioita. Tekijänoikeuslakia ei pidä muuttaa vahvemmassa neuvottelu- ja lobbautusmasassa olevien yhteisöjen perusteettomien vaatimusten mukaisesti. Lain muutos ei vaikuta sopimusvapauteen.

3. Suomessa ei peritä kaksinkertaisia tekijänoikeuskorvauksia eikä lain 25 h §:n selvennys ole sellaisia tuomassakaan laista juontuvaan sopimustoimintaan.
4. Kaapelitelevisio-operaattorien ja Digitan toimintaa ei voida tekijänoikeudellisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti rinnastaa toisiinsa. Lain vastustajien viittaus verkkolähetysdirektiivin johdantolauseeseen 20 on virheellinen ja puutteellinen.
5. Edelleen lähettämisen käsitettä ei saa hävittää tai vesittää määrittelemällä se alkuperäiseksi lähettämiseksi, esimerkiksi lisäämällä 25 h § 1 momenttiin toisesta yhteydestä poimittuja sanoja ”aloitteesta, valvonnassa ja vastuulla”.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Lausunnonantajan pääviestit pitävät paikkaansa ja tämä on ehdotetun 25 h §:n (HE 43/2022) mukainen myös 4 momentin osalta (sopimuslisenssi on suoraan sopimista täydentävä). Kun 25 h §:n 4 momentti jätetään voimassaolevaan muotoon, ei tähän kotimaan sisäisiä lähetyksiä koskevaan sopimustoimintaan vaikuteta.

Näyttelijäliitto

Näyttelijöiden nk. sekundäärioikeuksia eli yksityisen kopioinnin hyvitysmaksua, verkkotallennuspalvelua ja opetuskäyttöä hallinnoi näyttelijöiden puolesta Kopiosto.

Ennen nyt HE:ssä ehdotettua ja tehtävää lakimuutosta 45 §:ään näyttelijöillä ei Suomessa ole ollut edelleenlähetysoikeutta. Pidämme välttämättömänä, että Suomessa näyttelijöillekin tulee edelleenlähettämiseen liittyvä tekijänoikeus, kuten se on kaikkialla Länsi-Euroopassa. Tämä muutos toteutuu 45§:n muutoksilla, koska jatkossa näyttelijöillä olisi samat oikeudet kuin muilla tekijöillä ja esim. muusikoilla – ja muutos koskisi siis myös edelleenlähettämistä. Tosin on huomattava, että Suomessa kotimaisten kanavien edelleenlähettämisestä eivät operaattorit maksa tekijänoikeuskorvauksia muillekaan tekijöille, mikä on tarkoittanut Suomessa tekijöille ja tuotantoyhtiöille merkittäviä tulonmenetyksiä jo vuosikymmeniä ja heikompaa rahoitus- ja tulonlähdepohjaa kuin muissa Euroopan maissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esityksessä esitetään, että näyttelijöiden lähioikeus laajennettaisiin koskemaan kaikkia yleisön saataviin saattamisen muotoja. Näin ollen se laajenee myös koskemaan edelleenlähettämistä. Hallituksen esitys koskee verkkolähetysdirektiivin voimaansaattamista, jota varten oikeudet ohjelmiin sisältyviin teoksiin ja muihin suojankohteisiin on mahdollista hankkia ainoastaan Kopiostolta (kun kyse on toisesta ETA-maasta peräisin olevasta lähetyksestä). Direktiivin mukaan kollektiivisen lisensioinnin mahdollisuus on olemassa riippumatta siitä, mistä maasta lähetys on peräisin. Siirtovelvoitetta direktiivi ei koske.

Näyttelijäliitto 9.1.2023

Tietoomme on tullut, että valiokunnille on syksyn aikana toimitettu edelleenlähettämisestä lausuntoja, joissa esitetään väitteitä, jotka johtavat harhaan ja mahdollisesti hidastavat lainsäädäntöprosessia. Niiden osalta haluamme todeta muutaman asian, joita koskevan lausunnon olemme toimittaneet myös Liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

1) Edelleenlähettämiseen liittyviä tekijänoikeuksia maksetaan muualla Euroopassa paitsi Suomessa (jopa Romaniassa)

- ehdotettu 25h § on direktiivin mukainen, linjassa eurooppalaisen käytännön kanssa
- suomalaiset tekijät ja tuotantoyhtiöt ovat menettäneet merkittävät tulot vuosikymmenien aikana, koska Suomesta on puuttunut riittävän täsmällinen edelleenlähettämiseen liittyvä lainsäädäntö
- => tämä on heikentänyt taloudellista kokonaisuutta kansainvälisesti vertailtuna, av-alan rahoituspohja on huomattavasti kapeampi kuin muissa maissa
- suomalaiset tekijät elävät ansiosidonnaisilla samaan aikaan kun muissa maissa tekijät voivat elättää itsensä paremmin tekijänoikeustuloilla
- edelleenlähettämisestä koituva taloudellinen hyöty menee Suomessa operaattoreille, muissa maissa operaattorit maksavat sisällöstä tekijänoikeuskorvauksia, koska juuri sisällön takia ihmiset ostavat kaapeliyhteyksiä ja laajempia verkkoyhteyksiä, ilman sisältöjä riittäisi pelkkä puhelinlinja ja ”kapea” verkkoyhteys sähköposteja varten
- Suomen on aika siirtyä eurooppalaiseen tapaan säätää tekijänoikeuksista ja vahvistaa tekijöiden mahdollisuutta ansaita elantonsa työllään

2) Ficom ja tv-yhtiöt väittävät, että kanavat pimenevät, jos edelleenlähettäminen toteutuu

- pidämme tätä aiheettomana pelotteluna
- näyttelijöillä tai muilla av-alan tekijöillä ei ole keinoja sulkea kanavia
- HUOM! uusi 54§:n lähtökohtana välimiesmenettely, jos korvauksista kiistaa
- edelleenlähettämiseen liittyvät korvaukset eivät kaada tv-yhtiöiden tai teleoperaattoreiden taloutta, ei Suomessa eikä muualla Euroopassa
- tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden intressissä ei ole kieltää edelleenlähettämistä eikä tv-toimintaa, vaan huolehtia siitä, että MYÖS Suomessa maksetaan tekijöille ja esittäville taiteilijoille kohtuullinen korvaus siitä, että heidän luomat sisällöt hyödyttävät operaattoreita taloudellisesti

3) Korvaussummat eivät johda siihen, että kotimainen tv-toiminta tai tuotannot estyvät

- televiestinnän kokonaisliikevaihto oli vuonna 2020 4848 miljoonaa euroa
- eduskunnalle vuonna 2010 Kopioston esittämä arvio maksettavaksi tulevasta edelleenlähetyskorvauksesta oli vuonna 2010 10-12 milj. euroa/vuosi, mikä summa jakaantuisi kuudelle eri operaattorille
- => luku yli 10 v. vanha, mutta suuntaa antava
- yhdelle kotitaloudelle kohdistettuna kustannus olisi laskelman mukaan noin 3 euroa/vuosi
- Muistutamme valiokuntien omasta aiemmasta kannasta mm. LiVM 8/2010 vp:
”Liikenne- ja viestintävaliokunta yhtyy sivistysvaliokunnan arvioon, jonka mukaan ilmoituksessa mainittu tariffi 0,03 euroa/kotitalous/kanava/kuukausi ei ole niin merkittävä, että vakiintuneiden ohjelmistojen näkyvyys sen johdosta vaarantuisi.”

4) Väite siitä, että tekijöille ja näyttelijöille on maksettu edelleenlähettämistä ei pidä paikkaansa

- edelleenlähettämistä ei voida toteuttaa, ellei KAIKKIA ohjelmavirrassa olevia ohjelmia ole lisenssoitu

- tv-yhtiöt ja operaattorit ovat väittäneet, että

o Suomessa ei tapahdu edelleenlähettämistä

o mutta silti Suomessa tekijöiltä on jo ostettu edelleenlähettämiseen liittyvät oikeudet ja heille on maksettu niistä

⇒ miksi olisi ostettu ja maksettu oikeuksista, joita ei operaattoreiden itsensä mielestä ole edes olemassa?

⇒ miten on voitu hinnoitella oikeudet?

⇒ onko yksikään tv-yhtiö tai operaattori tehnyt sopimuksia tai nähnyt niitä?

⇒ mistä tv-yhtiöt tai operaattorit ovat ostaneet ulkomaisten ohjelmien edelleenlähetysoikeudet?

⇒ väitteet ristiriitaisia ja virheellisiä

- näemme Näyttelijäliitossa päivittäin näyttelijöiden kanssa tehtyjä sopimuksia ja tiedämme, ettei edelleenlähettämistä ole maksettu tekijänoikeuskorvauksia

5) Edelleenlähettämisen säätäminen ehdotetulla tavalla EI aiheuta kaksoisluovutuksen tai rajoita sopimisen vapautta

- 25 h§:n lähtökohta on sopimuslissenssi, MUTTA 2 mom. mahdollistaa suoran sopimisen

- em. luvat on myönnettävä samanaikaisesti

- käytännössä lähettäjäyrityksen pitää näyttää/todistaa, kenen oikeudet mistäkin teoksesta sille on siirtynyt ja loppuosasta vastaa tekijöitä edustava sopimuslissenssijärjestö (OKM:n luvalla)

- KUN lähettäjäyritys TODISTAA sopimuksilla saamansa siirron, se voi lissenssoida itse nämä

⇒ tosiasiaa ainoa mahdollinen tapa edelleenlähettämisen lissenssiointiin on sopimuslissenssi, kuten KAIKKIALLA muuallakin Euroopassa, koska tv-lähetysvirta on laajaa ja koskee suurta määrää erilaisia teoksia ja niissä lukuisia tekijöitä

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Lausunnonantajan huomiot sopimustoiminnasta tuovat esiin mm. sen, että lähettäjäyrityksen sopimus oikeudenhaltijan kanssa on keskeinen, kun arvioidaan sitä, mitä oikeuksia sille on alun perin siirtynyt ja josta se voisi sitten sopia oman lähetystoimiansa osalta (eli kattaako se myös kaapelilähetysten toisen toimijan puolesta).

LÄHETTÄJÄRYTYKSET JA TELEOPERAATTORIT

Verkkolähetysdirektiiviin liittyvät kysymykset

Televisio- ja radio-ohjelmien alkuperäisen lähettämisen ja edelleenlähettämisen käsitteiden selkeyttäminen

Yleisradio

Yleisradio katsoo, että verkkolähetysdirektiivin käsitteiden implementoinnissa on noudatettava erityistä huolellisuutta, jotta vältetään oikeusriidoilta. Oikeudellinen epävarmuus aiheuttaa häiriöitä markkinoille ja hidastaa niiden kehitystä.

Edelleen lähettäminen tulee määritellä verkkolähetysdirektiivin mukaisesti → ero alkuperäiseen lähettämiseen on ilmevä selkeästi.

Ehdotamme, että sivistysvaliokunta selventäisi edelleen lähettämisen määritelmää mietinnössään verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan kohdan 2 a) mukaisesti todeten mietinnössään seuraavasti (lihavointi tässä esityksessä): “edelleenlähetys suoritetaan muun osapuolen kuin sen lähetystoimintaa harjoittavan organisaation toimesta, jonka toimesta tai **jonka valvonnassa ja vastuulla** kyseinen alkuperäinen lähetys tehtiin, riippumatta tavasta, jolla edelleenlähetysten toteuttava osapuoli saa ohjelmasygnaalit lähetystoimintaa harjoittavalta organisaatiolta edelleenlähettämistä varten”

(PeVL:n lausuntoon liittyvä lisälausunto 7.11.2022): Alkuperäisen ja edelleen lähettämisen määritelmät ovat tärkeitä. Määritelmien on oltava yksiselitteisiä, koska näillä on vaikutusta sisällöistä maksettaviin korvauksiin. Määritelmät vaikuttavat myös siihen, mikä taho on velvollinen maksamaan korvaukset. *Edelleen lähettäminen tulee määritellä niin selkeästi, että ero alkuperäiseen lähettämiseen ilmenee selvästi. Olennaista ei ole jakelussa käytetty tekniikka vaan toiminnan luonne. Tv-kanavien jakelu kaapeli-tv-verkoissa voi olla sekä alkuperäistä lähettämistä että edelleen lähettämistä.* Alkuperäinen lähetys on kyseessä, jos lähettäjäyhtiö on sopinut kaapeli-tv-operaattorin kanssa alkuperäisestä lähettämisestä lähettäjäyhtiön toimesta tai valvonnassa ja vastuulla. Tähän ei vaikuta se, harjoittaako lähettäjäyhtiö samojen tv-kanavien alkuperäistä lähettämistä myös jossain muussa jakeluverkossa vai ei. Alkuperäinen lähetys voi tapahtua samanaikaisesti monessa rinnakkaisessa verkossa.

Yleisradio (13.1.2023)

YLEn näkemyksen mukaan tekijänoikeuslain 25 h §:ään tulee lisätä 5 momentti, joka kuuluu näin:

”Mitä edellä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, kun lähetys tapahtuu lähettäjäyhtiön toimesta tai siten, että lähettäjäyhtiö on sopinut alkuperäisestä lähettämisestä jakelijan kanssa niin, että lähetys tapahtuu lähettäjäyhtiön valvonnassa ja vastuulla.”

Opetus- ja kulttuuriministeriö:

Lausunnonantaja on oikeassa siinä, että on tärkeää erottaa alkuperäinen lähettäminen edelleenlähettämisestä. Näistä lähettämisen eri tilanteista on säädetty lain 25 f §:ssä ja 25 h §:ssä. Alkuperäistä lähettämistä ei säännellä verkkolähetysdirektiivissä, joka nyt on implementoitavana. Nykytila ei tältä osin muutu. Sen sijaan direktiivi koskee kollektiivista sopimista edelleenlähettämistä varten tarvittavien lupien hankinnan helpottamiseksi. Tämä sääntely ei vaikuta alkuperäisenä lähettämisenä pidettyyn toimintaan.

Edelleenlähettämisen kriteerit ovat nyt 25 h §:ssä siinä muodossa kuin ne ovat olleet Pohjoismaiden laeissa. Siitä on puuttunut elementti, joka mainitaan verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan a-alakohdassa *”...muun osapuolen kuin sen lähetystoimintaa harjoittavan organisaation toimesta, jonka toimesta tai jonka valvonnassa ja vastuulla kyseinen alkuperäinen lähetys tehtiin”*. Hallituksen esityksen perusteluissa tämä määritelmä kuitenkin on kokonaisuudessaan sivulla 91. Lainsäädäntöön ei sisälly verkkolähetysdirektiivin 2(2) artiklan a-alakohtaa sellaisenaan. Tätä kohtaa ei ole sisällytetty lainsäädäntöön Pohjoismaissa aiemminkaan, eikä nytkään, kun Ruotsissa saatettiin verkkolähetysdirektiivi voimaan. Tämä siksi, että se ei sovellu kriteeriksi koskien edelleenlähettämistä kaapeleitse. Tanskassa lainmuutostyö on tältä osin vielä kesken. Vastaavaa termiä on käytetty alkuperäisen satelliitin välityksellä tapahtuvan lähettämisen määritelmässä niissä maissa, joissa on tällaisen lähettämisen määritelmä laissa.

Lausunnonantaja väittää, että jos jakelemisesta tietyllä jakelutiellä on sovittu alkuperäisen lähettäjäyhteyden ja kaapeli-tv-yhteyden kanssa, väliä ei ole sillä, mitä muita jakeluteitä se käyttää. Tämä ei pidä paikkaansa, vaan luvat hankkii se, joka käyttää teoksia lain mukaan suojatulla tavalla. Jos kyse on alkuperäisestä lähettämisestä, luvat hankkii lähettäjä. Jos kyse on edelleenlähettämisestä, luvat hankkii edelleenlähettäjä. Tekijänoikeudellinen lupa kattaa vain sen tekijänoikeudellisesti merkityksellisen käytön, josta luvassa on sovittu. Lupa ei kata automaattisesti muuta käyttöä kuin sen, mistä on sovittu.

Suora sopiminen on mahdollista lähettäjäyhteyden omien oikeuksien osalta. Sen sijaan tekijöiltä hankittujen oikeuksien osalta suora sopiminen on mahdollista vain siten, että lähettäjäyhteyden hankkimat luvat kattavat myös tämän jakelijan toimet (tai että lupiin sisältyy edelleenluovutusoikeus kolmannelle). Ei riitä, että luvat on hankittu lähettäjän omaa toimintaa varten, sillä direktiivissä oleva kriteeri alkuperäisen lähettäjäyhteyden *”valvonnassa ja vastuulla”* ei koske kaapelilähettämistä, vaan satelliitin välityksellä tapahtuvaa alkuperäistä lähettämistä (kuten satelliitti- ja kaapeli-direktiivissä).

Lausunnonantaja jatkaa: *”Tähän ei vaikuta se, harjoittaako lähettäjäyhteyden samojen tv-kanavien alkuperäistä lähettämistä myös jossain muussa jakeluverkossa vai ei. Alkuperäinen lähetys voi tapahtua samanaikaisesti monessa rinnakkaisessa verkossa.”*

Verkkolähetysdirektiivissä on säännöksiä vain niin sanotun *”suoran siirron”* osalta, jossa toinen yritys lähettää signaalin yleisölle, kun alkuperäinen ei lähetä sitä. Näistä muodostuu yhdessä ohjelman lähettäminen yleisölle. Sääntely ei kata rinnakkaislähettämistä (*simulcasting*) (esim. verkossa), joka tarkoittaa saman toimijan rinnakkaisia lähetystyöskälyjä eri jakeluteitä pitkin. Verkkolähetysdirektiivissä ei

ole tätä koskevaa lisensointia helpottavaa sääntelyä. Tätä on sidosryhmien lausunnoissa kuvattu termillä ”monikanavajakelu”. *Opetus- ja kulttuuriministeriö ei katso, että hallituksen esitystä tulisi muuttaa Yleisradion ehdottamalla tavalla.*

MTV, Ficom, Society of Audiovisual Authors - SAA (24.10.2022)

1. Ratkaisevaa on, mille yleisölle alkuperäisen lähetystoiminnan oikeudet on hankittu
2. Esitämme selvennettäväksi että, mikäli lähettäjäyrittäjä on jo hankkinut oikeudet eri jakeluteille Suomessa, kyseessä on alkuperäinen lähettäminen, eikä edelleen lähettäminen, riippumatta siitä, käyttääkö lähettäjäyrittäjä kanaviensa välittämiseen alihankkijoita.

Epäselväksi laadittu lainsäädäntö vaarantaa nykyisen televisiomarkkinan toiminnan edellytykset, joita kuvataan jäljempänä tarkemmin. Epäselvä lainsäädäntö aiheuttaa myös riskin uusista oikeudenkäynneistä.

FiCom ehdottaa, että tekijänoikeuslain 25 h §:ään lisätään selkeyden vuoksi uusi, direktiivin sanamuodon mukainen momentti:

Esitämme, että 25 h §:ään lisätään uusi momentti:

”Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta 25 f §:n mukaiseen lähettämiseen eli kun lähetys tapahtuu lähettäjäyrittäjän toimesta tai valvonnassa ja vastuulla millä tahansa teknologialla samanaikaisesti ja muuttumattomana.”

Opetus- ja kulttuuriministeriö:

Lausunnonantaja on oikeassa siinä, että on tärkeää erottaa alkuperäinen lähettäminen edelleenlähettämisestä. Näistä eri tv-toiminnoista säädetään lain 25 f §:ssä (alkuperäinen lähetys) ja 25 h §:ssä (edelleenlähetys). Alkuperäistä lähettämistä ei säädelä verkkolähetysdirektiivissä, joka nyt on implementoitavana. Nykytila ei tältä osin muutu. Sen sijaan direktiivi edellyttää säätämään pakollisesta kollektiivisesta lisensoinnista edelleenlähettämistä varten tarvittavien lupien hankinnan helpottamiseksi. Luvat on aina hankittava. Tämä sääntely ei vaikuta alkuperäiseen lähettämisenä pidettyyn toimintaan.

Edelleenlähettämisen kriteerit ovat nyt 25 h §:ssä siinä muodossa kuin ne ovat olleet aiemmin Pohjoismaiden laeissa. Siitä on puuttunut elementti, joka mainitaan verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan 2 kohdan a-alakohdassa ”...muun osapuolen kuin sen lähetystoimintaa harjoittavan organisaation toimesta, jonka toimesta tai jonka valvonnassa ja vastuulla kyseinen alkuperäinen lähetys tehtiin”. Perusteluissa tämä määritelmä kuitenkin on kokonaisuudessaan sivulla 91. Lainsäädäntöön ei sisälly verkkolähetysdirektiivin 2(2) artiklan a-alakohtaa sellaisenaan. Tätä kohtaa ei ole sisällytetty lainsäädäntöön Pohjoismaissa aiemminkaan, eikä nytkään, kun Ruotsissa saatettiin verkkolähetysdirektiivi voimaan. Tämä siksi, että se ei sovellu kriteeriksi koskien edelleenlähettämistä kaapeleille. Sitä koskee satelliitti- ja kaapelidirektiivi. Alkuperäisen lähettäjäyrittäjän ”toimesta, valvonnassa ja vastuulla” ei koske alkuperäistä kaapelilähettämistä (vaan satelliitin välityksellä tapahtuvaa alkuperäistä lähettämistä (kuten satelliitti- ja kaapelidirektiivissä). Tanskassa lainmuutostyö on tältä osin vielä kesken.

Lausunnonantaja väittää, että jos jakelemisesta tietyllä jakelutiellä on sovittu alkuperäisen lähettäjäyrittäjän ja kaapeli-tv-yrittäjän kanssa, ei ole väliä, mitä muita jakeluteita se käyttää. Tämä ei pidä

paikkaansa, vaan luvat hankkii se, joka käyttää teoksia lain mukaan suojatulla tavalla haluamiaan jakelukanavia varten. Jos kyse on alkuperäisestä lähettämisestä, niin luvat hankkii lähettäjä ja yleensä omaa lähetystoimintaa varten. Jos kyse on edelleenlähettämisestä, luvat hankkii edelleenlähettäjä. Tekijänoikeusjärjestelmässä lupia johonkin toiseen toimintaan ei koskaan sisälly lupaan automaattisesti, vaan asiasta on joko sovittava, tai laissa säädettävä erikseen. Teknologianeutraalisuus ei ulotu tähän. Edelleenlähettäminen ei siten lähtökohtaisesti sisälly alkuperäisen lähettäjän hankkimisiin lupiin, vaikka ne koskisivat kaikkia jakeluteitä. Hallituksen esitys on tämän lähestymistavan mukainen. Ehdotetussa 25 h §:n 2 momentissa selvennetään, että lähettäjäyrityksen omat oikeudet (48 § mukainen lähioikeus) ja sen hankkimat oikeudet on hankittava suoraan.

Suora sopiminen on mahdollista lähettäjäyrityksen omien oikeuksien osalta. Kollektiivinen hallinnointi ei koske näitä oikeuksia. Suora sopiminen on mahdollista myös hankittujen oikeuksien osalta, mutta lähettäjäyrityksen hankkimien lupien on katettava myös tämän käyttämän jakelijan toimet (tai että lupiin sisältyy edelleenluovutusoikeus kolmannelle).

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että hallituksen esitystä ei tule muuttaa lausunnonantajien ehdottamalla tavalla.

Ficom

Edelleenlähettämisellä tarkoitetaan alkuperäisen televisio- tai radiolähetysten samanaikaista, muuttamattomaa ja lyhentämätöntä saattamista yleisön vastaanotettavaksi jonkun muun osapuolen kuin sen lähettäjäyrityksen toimesta, jonka toimesta tai jonka valvonnassa ja vastuulla kyseinen alkuperäinen lähetys lähetettiin. Näin ollen esimerkiksi alkuperäisen lähetysten teknisenä kokoonpanijana tai lähettäjäyrityksen alihankkijana toimivaa yritystä ei pidetä edelleenlähettäjänä. *Olennaista on se, mille yleisölle alkuperäinen lähetys on tarkoitettu, ja mikä on se uusi yleisö, jonka osalta on kysymys edelleenlähettämisestä.*

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Lausunnossa yllä viimeisessä virkkeessä ehdotetut selvennykset eivät perustu verkkolähetysdirektiiviin. Direktiivi ei koske ”alihankkijana toimivaa yritystä” eikä siinä säädetä, mille yleisölle lähetys on tarkoitettu. Vaikka alkuperäinen lähettäjä ostaisi luvat teoksiin ”kaikkia jakeluteitä varten koko Suomen alueelle”, ei sopimus automaattisesti kata ohjelmien edelleenlähettämistä kaapeleitse, ellei tästä ole sovittu sopimuksella ohjelmiin sisältyvien teosten oikeudenhaltijoiden kanssa.

Lausuntokierroksella syksyllä 2021 olleessa luonnoksessa hallituksen esitykseksi oli aukikirjoitettuna alkuperäisen radio- ja televisiolähetysten määritelmä (25.4 f §). *Lopullisesta hallituksen esityksestä nämä selventävät tekstit on poistettu ja osin korvattu virheellisillä direktiivien tulkintaa koskevilla teksteillä, jotka jäljempänä kerrotulla tavalla puolueellinen henkilö on valmistellut.* Selventävien tekstien poistaminen on omiaan aiheuttamaan sekaannusta sekä lisäämään oikeudenkäyntien riskiä ja epävarmuutta markkinoilla. Pahimmillaan se johtaa tilanteeseen, jossa lainsäädäntöä tulkitaan niin, ettei nykyisen tv-markkinan toiminnalle ole enää edellytyksiä. Hallituksen esitykseen on lisätty muun muassa täysin virheellinen viittaus siihen, että edelleenlähettämisellä tarkoitettaisiin alkuperäisen televisio- tai radiolähetysten lähettämistä yleisön vastaanotettavaksi ”muun osapuolen kuin alkuperäisen lähetysten lähettäjän toimesta” (s. 90).

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Kyse ei ole direktiivin virheellisestä tulkinnasta vaan asianmukaisesta verkkolähetysdirektiiviin perustuvasta toteamuksesta. HE-luonnoksen alkuperäistä lähettämistä koskeva muotoilu poistettiin, koska verkkolähetysdirektiivi ei koske alkuperäistä lähettämistä. Monien muiden lainmuutosehdotusten osalta toimittiin samalla tavalla, sillä DSM- ja verkkolähetysdirektiivien voimaansaattaminen oli tärkeintä.

Suomessa yksikään lähettäjäyritys ei omista jakeluverkkoja, vaan sekä antenni-, kaapeli- että laajakaistaverkot ovat teleyritysten omistuksessa, ja signaali siirretään katsojien vastaanotettavaksi pääsääntöisesti aina muun osapuolen kuin lähettäjäyrityksen toimesta. Alkuperäisen lähetyksen teknisenä kokoonpanijana tai lähettäjäyrityksen alihankkijana toimivaa yritystä ei voida pitää edelleenlähettäjänä vain sillä perusteella, että kyseessä on eri yritys kuin lähettäjäyritys – oli kyse sitten antenni-, kaapeli-, IPTV- tai satelliittitekniikalla toteutetusta lähetyksestä alkuperäisestä lähetyksestä. Tekijänoikeussääntelyn tulee kohdella kaikkia teknisiä ratkaisuja samalla tavalla, eikä lähetystekniikka saa vaikuttaa oikeudelliseen kohteluun tai maksettaviin tekijänoikeuskorvauksiin. Kaikki lähettäjäyrityksen toimesta tai lukuun tehtävä lähettäminen on yleisölle välittämistä ja nimenomaisesti alkuperäistä lähettämistä, teknologiasta riippumatta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Lausunnonantajan kriteeri ”muun osapuolen kuin alkuperäisen lähetyksen lähettäjän toimesta” ei ole virheellinen eikä myöskään ainoa edelleenlähetyksen kriteeri, vaan normaali täydentävä kriteeri muille edelleenlähettämisen kriteereille (samanaikainen, muuttamaton (ja lyhentämätön) alkuperäinen lähetyks). Lisäksi verkkolähetysdirektiivissä säädetään, ettei ole väliä, millä tavalla edelleenlähettäjä saa signaalin lähetystä varten. Tämä on tärkein direktiivin tuoma selvennys.

Ficom, Keskuskauppakamari (13.12.2022)

Edelleenlähettämisen määritelmän täydentäminen (”valvonnassa ja vastuulla”)

Edelleenlähettäminen tulee määritellä [verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan kohdan 2 a) muotoilun mukaisesti]. [Sen mukainen] määritelmä on mainittu myös käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä (s. 91), mutta myöhemmin hallituksen esityksessä edelleenlähettämistä on luonnehdittu edellä kuvatulla tavalla harhaanjohtavasti jättämällä määritelmään olennaisesti sisältyvä ”tai jonka valvonnassa ja vastuulla” kokonaan pois (s. 90). Toisin kuin hallituksen esitys antaa virheellisesti ymmärtää, verkkolähetysdirektiivin mukaisesti lähetyksen katsominen alkuperäiseksi lähettämiseksi ei edellytä, että lähettäjäorganisaatio itse huolehtisi teknisestä jakelusta.

Keskeistä onkin tunnistaa, että sana ”toimesta” kattaa myös lähettäjäyrityksen ”valvonnassa ja vastuulla” tapahtuvan lähettämisen, jolloin varmistetaan, ettei esimerkiksi lähetyksen verkkolähetysdirektiivin johdantokappaleessa 20 tarkoitettua teknistä siirtämistä toisen lukuun ja/tai tietoyhteiskuntadirektiivin 27 johdantokappaleessa tarkoitettua pelkkää aineiston välittämisen mahdollistavien tai toteuttavien välineiden tarjoamista katsota jatkossakaan virheellisesti edelleenlähettämiseksi millään teknologialla toteutettuna silloin, kun lähetetään Suomessa toimivan tv-yhtiön sisältöä Suomessa kotimaiselle yleisölle. Verkkolähetysdirektiivin määritelmä edelleenlähettämiseksi lähtee siitä, että lähetyks on toisesta jäsenvaltiosta. Verkkolähetysdirektiiviä voidaan soveltaa myös kotimaiseen lähetystoimintaan, mutta silloin edelleenlähettämisen määritelmä tulee yhteensovittaa sen kanssa, että toiminta tapahtuu yhdessä valtiossa. Direktiivien edelleenlähettämisen määritelmästä ei voi jättää yhtä edellytystä (”toisesta jäsenvaltiosta”) pois ottamatta kantaa siihen, mikä kotimaisessa lähetystoiminnassa on televisiolähetyksen välittämistä alkuperäiselle yleisölle ja mikä on

se uusi yleisö, jolle samaa televisiolähetystä edelleenlähetetään. Kotimaisen televisiokanavan edelleenlähettämistä voisi esimerkiksi olla jonkin alueellisen lähetyksen välittäminen ko. alueen ulkopuolella. Edelleenlähettämistä voisi myös olla jonkin kotimaisen televisiolähetyksen välittäminen jossakin sellaisessa jakeluverkossa, jossa lähettäjäyrittäjä ei ole tarkoittanut lähetystään välitettävän.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Kyseinen määritelmän kohta ”toimesta, valvonnassa ja vastuulla” ei koske kaapeleitse tapahtuvaa edelleenlähettämistä. Suoran siirron menetelmällä lähettäjäyrittäjien ja signaalin jakelijan lähetykset muodostavat yhden lähetyksen. Johdantokappaleessa 20 säädetään suoran siirron tilanteen poikkeuksesta, jossa signaalia parannetaan teknisesti. Siinä viitataan EU:n oikeuskäytännössä vahvistettuun seikkaan, että pelkkien välineiden tarjoaminen yleisölle välittämistä varten ei pidetä yleisölle välittämisenä.

Verkkolähetysdirektiivin tavoite on helpottaa lupien saamista edelleenlähettämiseen, ja siinä säädetään siksi kollektiivisesta hallinnoinnista silloin, kun on kyse toisesta ETA-maasta toiseen tapahtuvasta lähettämisestä. Määritelmään tätä asiaa ei voida eikä tule liittää.

[Emeritusprofessori Kaarlo Tuori, jolta Ficom pyysi asiassa lausuntoa,] on kiinnittänyt huomiota myös nyt lausuttavana olevaan lakihankkeeseen ja todennut, että oikeustilan selventämiseksi olisi suotavaa, että uudistettavaan tekijänoikeuslakiin tai sen perusteluihin otettaisiin yksiselitteiset alkuperäisen ja edelleenlähettämisen määritelmät. Tätä edellyttää myös perusoikeuksiin vaikuttavalta sääntelyltä vaadittava täsmällisyys ja tarkkarajaisuus. Professori Tuorin mukaan hallituksen esitys on näiltä osin puutteellinen ja merkittävästi epäselvempi kuin opetus- ja kulttuuriministeriössä viime syksynä valmisteltu ja lausuntokierrokselle tuolloin lähetetty luonnos hallituksen esitykseksi. Professori Tuorin lausunto on liitetty FiComin lausunnon liitteeksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Tällaisia määritelmiä ei tekijänoikeuslaissa ole ollut eikä niitä ole syytä nyt siihen lisätä. Suomen (ja Pohjoismaiden) laki vastaa voimassaolevassa muodossaan verkkolähetysdirektiiviä lukuun ottamatta elementtiä, että edelleenlähettämässä ei ole väliä, miten edelleenlähettäjä on saanut signaalin lähettämistä varten. Sitä, että edelleenlähettämisen tekee aina muu kuin alkuperäinen lähettäjä, ei ole ollut aiemmin tarpeen selventää. Alkuperäistä lähettämistä (*broadcasting*) ei ole määritelty EU-oikeudessa. WIPO:ssa on yli 20 vuotta yritetty saada aikaan kansainvälinen sopimus lähettäjäyrittäjien suojasta siinä onnistumatta.

TKN, Keskuskauppakamari (13.12.2022)

Alkuperäinen lähettäminen ja sääntelyn teknologianeutraalius

Direktiivi edellyttää, että televisiotoimintaa koskeva sääntely on teknologianeutraalia. Lainsäädännössä tulee selkeästi todeta, että alkuperäistä lähettämistä on millä tahansa tekniikalla ja yleensä alihankkijoita käyttäen tv-yhtiön toimesta tai valtuuttamana toteutettava lähettäminen yleisölle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Lausunnonantajan väite ei pidä paikkaansa. Teknologianeutraalisuus koskee sitä, että kollektiivinen lisensointi koskee kaikkia edelleenlähetystapoja, ei lähettämistä yleensä. Verkkolähetysdirektiivi ei sääntele alkuperäistä lähettämistä lainkaan. Sen sijaan se velvoittaa laajentamaan edelleenlähettämistä koskevan kollektiivisen sopimisen koskemaan myös IPTV-verkossa tapahtuvaa edelleenlähettämistä. Direktiivi sääntelee suoraa sopimista vain lähetyksien omien oikeuksien osalta. Suora sopiminen on kuitenkin yksi tekijänoikeusjärjestelmän pääperiaate.

Teknisellä jakelutavalla ei siis ole merkitystä arvioitaessa sitä, onko kysymys alkuperäisestä lähettämisestä, edelleen lähettämisestä tai suorasta siirrosta, vaan tekijänoikeudellisessa arvioinnissa merkityksellistä on toiminnan luonne. Jakeluverkon osalta on vain kyse kapasiteetin tarjoamisesta. Esimerkiksi televisiolähetysten tekninen jakelu ei ole tekijänoikeudellisesti relevanttia. Näin todetaan muun muassa verkkolähetysdirektiivin johdantolauseessa 20, jonka mukaan jakelijayrityksen liiketoiminnan kohdistuessa tekniseen tapaan televisio- ja radiolähetysten vastaanoton varmistamiseksi tai parantamiseksi, jakelijayrityksen ei tule katsoa osallistuvan yleisölle välittämiseen.

Elisa: Ehdotamme, verkkolähetysdirektiivin 20 johdantokappaleen mukaisesti, että edelleen lähettämisenä ei pidetä ohjelmasygnaalien jakelijan lähettäjäyrittäjälle tarjoamaa teknistä tapaa lähettäjäyrittäjien lähetyksen vastaanoton varmistamiseksi tai parantamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Tapaus, jossa kaapeliyrittäjä antaisi ”vain teknisen avun” lähettäjäyrittäjälle, ei koske edelleenlähettämisilanteita, vaan alkuperäisen lähetyksen teknistä vahvistamista tai parantamista vaikeissa vastaanoton olosuhteissa. Kyse on siis tilanteesta, jossa alkuperäinen lähettäjä lähettää ohjelmaa yleisölle (tekee tekijänoikeudellisesti relevantin toimen) ja signaalien jakelija ainoastaan varmistaa sen laadun teknisesti. Asia sisältyy direktiivin johdantokappaleen 20 viimeiseen lauseeseen, jossa todetaan, että tilanteessa, jossa signaalien jakelija tarjoaa ainoastaan teknisen tavan vastaanoton ”vahvistamiseksi tai parantamiseksi”, signaalien jakelijan ei katsota osallistuvan yleisölle välittämiseen.

Sen sijaan ohjelmien suoran siirron tilanteessa, josta säädetään direktiivin 8 artiklassa, alkuperäinen lähettäjä ja signaalien jakelija vastaavat kumpikin tekijänoikeusluvista oman osuutensa osalta ja toimet muodostavat yhden yhtenäisen lähetyksen.

Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunta, MaRa ry, Ficom, Audiovisual Producers Finland – APFI, Sanoma Media Finland Oy (Sanoma (8.12.2022), Medialiitto, RadioMedia ry, Ficom (12.12.2022), MTV (8.12.2022))

FiCom: Täydentävä hallituksen esitys ei poista verkkolähetysdirektiivin kansalliseen täytäntöönpanoon liittyviä ongelmia. Verkkolähetysdirektiivi ei edellytä muutoksia suomalaiseen tv-toimintaan ja siihen liittyvään lisensointiin, mutta epäselvä hallituksen esitys uhkaa viedä toimintaedellytykset nykyiseltä kotimaiselta tv-toiminnalta. Lisäksi Ficom lainaa oikeuskanslerin päätöstä (OKV/574/10/2022).

Talousvaliokunta otti lakiuudistuksen valmisteluun kantaa omassa lausunnossaan (TaVL 43/2022 vp). Talousvaliokunta piti tärkeänä, että tekijänoikeussäätelyssä otetaan tasapainoisella tavalla huomioon eri osapuolten intressit. **Tavoitteena tulisi talousvaliokunnan mukaan olla mahdollisimman selkeä ja yksiselitteinen lainsäädäntö.** Talousvaliokunta katsoi, ettei säätelyssä tule rajoittaa sopimusvapautta siltä osin kuin se ei ole välttämätöntä. Näin ollen esimerkiksi verkkolähetysdirektiivin täytäntöönpanoon liittyvissä säännöksissä kollektiivihallinnoinnin tulee olla ainoastaan täydentävä lisensointimuoto tilanteissa, joissa direktiivi mahdollistaa suoran sopimisen eri osapuolten välillä. Tähän näkemykseen ei voi kuin yhtyä.

Tekijänoikeussäätelyssä tulee pyrkiä yleiseen, toimivia markkinarakenteita luovaan säätelyyn, jossa otetaan tasapainoisesti ja puolueettomasti huomioon eri osapuolten ja sidosryhmien intressit. Säätelyä ei tule

laatia tietyn tekniikan tai toimintatavan erityistarpeisiin, sillä liian yksityiskohtainen sääntely muodostuu ongelmaksi tekniikan ja liiketoimintamallien kehittyessä. Tekijänoikeuslainsäädännön tulee olla teknologia-neutraalia.

MTV: OKM on sivistysvaliokunnan pyynnöstä täydentänyt hallituksen esitystä, mutta harmillisesti HE:n verkkolähetysdirektiivin voimaansaattavat kohdat jätettiin ottamatta mukaan täydentävään hallituksen esitykseen HE 313/2022. Tämän vuoksi sivistysvaliokunnan on nyt mietinnössään ja pykälämuutoksin korjattava hallituksen esityksen 43/2022 epäselvyydet ja puutteet verkkolähetysdirektiivin voimaansaattamiseen liittyen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Kuten lausunnonantajat toteavat, täydentävä esitys ei sisällä verkkolähetysdirektiiviä koskevia muutoksia. Ei kuitenkaan pidä paikkaansa, etteikö verkkolähetysdirektiivi edellyttäisi muutoksia tekijänoikeuslakiin. Direktiiviin sisältyy pakollisia muutoksia ja sellaisia, joita jäsenvaltiot voivat halutessaan säätää voimaan. Kansallisen liikkumavaran käytöllä hallituksen esityksessä (HE 43/2022) ei ole tavoiteltu merkittäviä muutoksia kotimaiseen tv-toiminnan nykytilaan. Päinvastoin, on pyritty talousvaliokunnan lausunnossa mainituin tavoin teknologianeutraaliin ja mahdollistavaan lainsäädäntöön. Verkkolähetysdirektiivi koskee kuitenkin vain edelleenlähettämistä eikä lainkaan alkuperäistä lähettämistä.

Talousvaliokunta on katsonut, ettei sopimusvapautta tule rajoittaa enempää kuin on välttämätöntä. Tältä osin on huomattava, että sopimusvapaus toteutuu voimassaolevan lain (ja HE:n mukaisessa) sopimulusenssissä, sillä se on luonteeltaan aina suoraa sopimista täydentävä. Direktiivi sen sijaan edellyttää, että kun lähetys on peräisin toisesta ETA-maasta, luvat voidaan hankkia vain kollektiivisesti (pakollinen kollektiivinen lisensiointi). Tällä ei vaikuteta kotimaisten kanavien edelleenlähettämiseen. Näin ollen ei ole estettä, että muilta kuin tältä osin hallituksen esitystä eduskunnassa selvennetään siten, että kollektiivihallinto on ainoastaan täydentävä lisensiointimuoto.

Tekijänoikeuslainsäädännön tulee olla teknologianeutraalia. On silti mahdotonta säätää teknologianeutraalisuuden nimissä edelleenlähettämistä alkuperäiseksi lähettämiseksi ilman direktiivien tukea.

OKV:n käsityksen osalta viitataan vastineen johdantoon, jossa todetaan, että opetus- ja kulttuuriministeriö on ottanut huomioon 5.12.2022 annetun oikeuskanslerin käsityksen.

Suoran sopimisen ensisijaisuus (sopimusvapaus lähtökohtana)

Verkkolähetysdirektiivi velvoittaa jäsenvaltiot varmistamaan, että suora sopiminen oikeuksien käytöstä oikeudenhaltijoiden kanssa on mahdollista. Suora sopiminen tulee olla mahdollista ja ensisijaista kaikkien jakelutapojen osalta (alkuperäinen lähettäminen, edelleen lähettäminen ja suora siirto). Suorassa sopimisessa esimerkiksi televisioyhtiö hankkii tekijänoikeudet tuottajalta, joka on hankkinut oikeudet tekijöiltä ja muilta oikeuksien omistajilta, ja sopii lähetyksen jakelusta eri verkoissa. Kollektiivinen sopiminen eli oikeuksien hankinta tekijänoikeusjärjestöltä on vain suoraa sopimista täydentävä.

Suoran sopimisen lähtökohtaisuus tulisi todeta selvästi hallituksen esityksessä kaikkien mahdollisten jakelutapojen (alkuperäinen lähettäminen, edelleen lähettäminen ja suora siirto) osalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Direktiivi ei rajoita sopimusvapautta yleisesti. Edelleenlähettämisen osalta jäsenvaltioiden on 4 artiklan mukaisesti varmistettava, että oikeudenhaltijat voivat käyttää oikeuttaan myöntää tai evätä lupa edelleenlähettämiseen vain yhteishallinnointiorganisaation välityksellä (pakollinen kollektiivinen hallinnointi). Sen tavoite on helpottaa oikeuksien saantia, kun teosten oikeudenhaltijat usein ovat toisesta ETA-maasta. Tässä rajoitetaan itse asiassa oikeudenhaltijoiden oikeutta lisensioida teosten käyttöä suoraan, ei edelleenlähettäjän oikeutta sopia suoraan käytöstä tekijän kanssa (sillä usein tämä on mahdotonta).

Direktiivi edellyttää, että televisiotoimintaa koskeva sääntely on teknologianeutraalia. Lainsäädännössä tulee selkeästi todeta, että alkuperäistä lähettämistä on millä tahansa tekniikalla ja yleensä alihankkijoita käyttäen tv-yhtiön toimesta tai valtuuttamana toteutettava lähettäminen yleisölle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö:

Lausunnonantajan väite ei pidä paikkaansa. Verkkolähetysdirektiivi ei sääntelee alkuperäistä lähettämistä lainkaan. Sen sijaan se velvoittaa laajentamaan edelleenlähettämistä koskevan kollektiivisen sopimisen koskemaan myös IPTV-verkossa tapahtuvaa edelleenlähettämistä riippumatta siitä, millä tavalla signaalin jakelija saa signaalin lähetystä varten. Se sääntelee suorasta sopimisesta vain lähetysrytysten omien ja hankkimien oikeuksien osalta. Suora sopiminen on kuitenkin yksi tekijänoikeusjärjestelmän pääperiaate.

Direktiivin sääntely on pakottavaa siltä osin, kuin se koskee toisesta ETA-maasta olevia lähetyksiä, joiden osalta luvat edelleenlähettämiseen ohjelmiin sisältyvien teosten osalta on saatavissa vain yhteishallinnointiorganisaatiolta. Tämä helpottaa lupien saamista rajat ylittävissä tilanteissa. Muilta osin hallituksen esitykseen sisältyvät kollektiivista lisensiointia koskevat säännökset perustuvat kansalliseen liikkumavaraan. Näitä ovat kotimaasta peräisin olevien lähetysten edelleenlähettäminen ja suoraa siirtoa koskevat lisensiointimekanismit, joiden osalta direktiivi sallii vastaavan mekanismin säätämisen kuin ETA-alueelta olevien lähetysten edelleenlähettämiseksi. Sopimuslisenssit ovat, kuten lausunnonantaja toteaa, luonteeltaan suoraa sopimista täydentäviä.

Tekijänoikeussäätelyssä on lähtökohtana sopimusvapaus. Kollektiivihallinnoinnilla ei tule rajoittaa sopimusvapautta missään sellaisessa tilanteessa, jossa suora sopiminen eri osapuolten välillä on mahdollista. On tärkeää huolehtia siitä, että tekijöille kuuluvan yksinoikeuden rajoitussäännökset, kuten pakollinen kollektiivi-

hallinnointi ja sopimuslissenssisäännökset, mahdollistavat edelleen joustavan suoran sopimisen mallin ja uusien toimintatapojen kehittämisen koko arvoketjussa tekijöistä jakelijoihin ja katsojiin saakka myös uusien palvelujen kehittämiseksi ja liiketoiminnan tarpeisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esityksellä toimeenpannaan Suomea velvoittavien DSM- ja verkkolähetysdirektiivin säännökset. Sopimusvapaus vallitsee muilta kuin direktiivin säätämiltä osin. Televisioyhtiöt ovat sopimuksin Suomen tv-markkinoilla hankkineet lähetysoikeudet myös mahdollisten edelleenlähettäjien puolesta kaikkia jakeluteitä koskien. Luvat on toki mahdollista hakea alkuperäistä lähettämisen osalta näitä jakeluteitä varten, mutta jos ohjelmia lähettää samanaikaisesti muu kuin alkuperäinen lähettäjä, pitäisi sopimuksissa olla nimenomainen oikeus edelleenluovutukseen kolmannelle (edelleenlähettäjälle). Kyse ei ole vain jakelutiestä vaan myös oikeuksien hankintaan liittyvästä toimintatavasta.

Verkkolähetysdirektiivin voimaansaattaminen ei muuta tv-markkinoita Suomessa, vaan markkinat ovat muutoksessa muista syistä muun muassa teknologian nopean kehityksen vuoksi. Toinen syy lähettäjäyritysten kritiikille koskien hallituksen esitystä on Suomessa säädetty jakeluvelvoite (säädetty siirtovelvoitteen nimellä laissa sähköisen viestinnän palveluista) ja siihen liittyvä korvausoikeus (tekijänoikeuslaissa). Jakeluvelvoitetta on asteittain purettu, jolloin osa kanavista on joutunut normaalilla tavalla sopimaan edelleenlähettämistä. Tässä yhteydessä ei ole mahdollista laajemmin selkeyttää tekijänoikeuslainsäädäntöä, vaan tämä arviointi on siirrettävä myöhempään ajankohtaan (esimerkiksi ns. 2. pakettiin). Tämä on tärkeä muistaa, sillä hallituksen esitykselle on vain vähän käsittelyaikaa ennen eduskunnan vaalikauden päättymistä.

Ficom, MTV 8.12.2022

Verkkolähetysdirektiivin 7 artiklan kansallista liikkumavaraa ei voida käyttää

Hallituksen esityksessä ei ole perusteltu millään tavalla sitä, miksi Suomessa on päätetty käyttää verkkolähetysdirektiivin samasta jäsenvaltiosta peräisin olevan alkuperäisen lähetysoikeuden edelleenlähetyksiä koskevassa 7 artiklassa jäsenvaltioille jätettyä kansallista liikkumavaraa säättää, että verkkolähetysdirektiivin III luvun ja satelliitti- ja kaapelidirektiivin III luvun sääntöjä sovelletaan tilanteisiin, joissa alkuperäinen lähetys ja edelleenlähetykset tapahtuvat molemmat saman jäsenvaltion alueella. Verkkolähetysdirektiivin sekä satelliitti- ja kaapelidirektiivien pääasiallisena tarkoituksena ja tavoitteena on ollut mahdollistaa ja yleisesti helpottaa muista jäsenvaltioista peräisin olevien televisio- ja radio-ohjelmien laajempaa levitystä Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Käytännössä tämä on toteutettu vahvistamalla verkkolähetysdirektiivissä säännöt, joilla helpotetaan oikeuksien hankkimista tietyntyyppisten televisio- ja radio-ohjelmien oheispalvelujen tarjoamiseen verkossa sekä televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähettämiseen. Jos Suomen sisällä tällä hetkellä tapahtuisi edelleenlähettämistä, ei meillä silti olisi edellä kuvattuja, verkkolähetysdirektiivillä ratkaistavia ongelmia, sillä Suomessa oikeuksien hankkiminen suoralla sopimisella on helppo ja toimiva malli.

Jos verkkolähetysdirektiivin mahdollistamaa kansallista liikkumavaraa halutaan käyttää, tulee tätä tekijänoikeuden rajoitusta arvioida siten kuin tekijänoikeudenrajoituksia yleisestikin. Hallituksen esityksessä tätä arviointia ei ole suoritettu verkkolähetysdirektiiviin perustuvien muutosten osalta lainkaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esityksessä on valittu liikkumavaran käyttö siten, että kaikenlaisen edelleenlähettämisen osalta olisi aina mahdollista käyttää sopimuslisenssiä. Kyse on sääntelyn virtaviivaistamisesta samaan tapaan kuin sen tekeminen teknologianeutraaliksi edelleenlähettämisen osalta. Tämä ei poista mahdollisuutta sopia suoraan oikeudenhaltijan kanssa, jos kaikki tarvittavat luvat saadaan tällä tavalla. Tekijänoikeuden rajoittamista koskeva arviointi ei ole tarpeen, sillä kyse on oikeuksien kollektiivisesta hallinnoinnista, ei rajoitussäännöksestä.

Kotimaisten vapaasti vastaanotettavien kanavien jakelussa ei ole kyse edelleenlähettämisestä

Suomessa vakiintuneen markkinakäytännön mukaisessa, kotimaisten vapaasti vastaanotettavien kanavien jakelussa ei ole kyse edelleenlähettämisestä. Tekijänoikeuslain 25 h §:ssä tulee selkeästi todeta myös tilanne, jossa televisioyhtiö lähettää omaan lukuunsa televisio- ja radio-ohjelmia signaalin jakelijana toimivan toisen yhtiön verkoissa. Tällöin jakelijat eivät ole edelleenlähettäjiä, vaan verkkolähetysdirektiivin johdantokappaleessa 20 mainitulla tavalla ”ainoastaan tarjoavat lähetystoimintaa harjoittaville organisaatioille Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetun ’teknisen tavan’ [eli käytännössä jakelukapasiteettia ja teknistä lähetystoimintaa] kyseisen lähetyksen vastaanoton varmistamiseksi tai parantamiseksi”, jolloin signaalin jakelijoiden ei voida katsoa osallistuvan yleisölle välittämiseen. Vastaava lähtökohta on todettu myös yleisölle välittämisen käsitteen säätävän tietoyhteiskuntadirektiivin 27 johdantokappaleessa: ”Pelkkä aineiston välittämisen mahdollistavien tai toteuttavien välineiden tarjoaminen ei ole tässä direktiivissä tarkoitettua välittämistä”. Myös toimituksellinen vastuu ohjelmasisällöstä on lähetystoimintaa harjoittavalla organisaatiolla, eikä signaalien jakelija osallistu siihen. Televisioyhtiö hankkii oikeudenhaltijoilta tarvittavat oikeudet sen mukaisesti, mitä liiketoimintamallia, maantieteellistä aluetta ja jakelutekniikoita tai -tapoja se aikoo käyttää. Nämä oikeudet kattavat tällöin myös signaalin jakelijan televisioyhtiön puolesta teknisesti suorittaman signaalin lähettämisen jakelijan verkoissa, eikä tätä varten tarvita uutta kollektiivista lupaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Tämä verkkolähetysdirektiivin johdantokappale koskee suoran siirron tilannetta ja sitä koskevaa poikkeusta. Säännös ei koske edelleenlähettämistä, eikä kohtaa siten ole perusteltua soveltaa edelleenlähettämisen osalta.

Ei erillistä oikeutta edelleenlähettämiseen – sisältyy yleisölle välittämistä koskevaan yksinoikeuteen

Euroopan unionin tuomioistuin on todennut ratkaisussaan asiassa C-293/98 – Egeda, että satelliitti- ja kaapelidirektiivissä ei aseteta jäsenvaltioille velvollisuutta säätää erityisestä edelleenlähetyksestä kaapeleitse koskevasta oikeudesta, eikä siinä määritellä tällaisen oikeuden laajuutta. Sama ilmenee myös tuon direktiivin 8 artiklasta sekä johdantokappaleesta 27. Tuomioistuimen mukaan direktiivissä ainoastaan säädetään, että jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että muista jäsenvaltioista tulevien lähetysten edelleenlähetyks kaapeleitse niiden alueella tapahtuu voimassa olevat tekijänoikeudet ja lähioikeudet huomioon ottaen (kohta 24). Näin ollen satelliitti- ja kaapelidirektiivin 1 artiklan 2 kohdan a alakohdasta ja 3 kohdasta ilmenevän perusteella ei voida vastata kysymykseen siitä, mikä on ”yleisölle välittämistä” (ratkaisun kohta 25). Vastaavasti verkkolähetysdirektiivin 15 johdantokappaleessa todetaan selvästi, että edelleenlähettämisen osalta kyse on oikeudenhaltijoilta saatavasta luvasta, sillä oikeudenhaltijoilla on yksinoikeus teosten tai muun suojatun aineiston yleisölle välittämiseen. Kyse on siis oikeudesta välittää teoksia yleisölle, ei erillisestä oikeudesta edelleenlähettämiseen.

Hallituksen esityksessä annetaan useassa kohdassa harhaanjohtava kuva, että edelleenlähettäminen olisi jokin erillinen oikeus, jota varten on hankittava erillinen lupa. Esimerkiksi hallituksen esityksessä sivulla 94 todetaan, kuinka "[s]e, että edelleenlähettämiseen tarvitaan verkkolähetysdirektiivin 1 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan mukaan oikeudenhaltijoilta lupa, sisältää mainitun säännöksen pakollista yhteishallinnointia koskevan 2 alakohdan mukaan myös sen, että yhteishallinnointiorganisaatio voi joko myöntää tai evätä luvan". Verkkolähetysdirektiivissä ei ole yllä mainittuja 1 artiklan alakohtia. Sama teema toistuu sivuilla 32 sekä 46-47.

Valiokunnan on selvennettävä lausunnossaan, että ei ole olemassa mitään erillistä oikeutta edelleenlähettämiseen. Sen sijaan tarvetta edelleenlähettämistä koskevalle luvalla oikeudenhaltijoilta tulee arvioida Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen yleisöllä välittämistä koskevan oikeuskäytännön mukaisesti. Kuten Euroopan unionin tuomioistuin on todennut ratkaisussaan asiassa C-466/12 - Svensson ym., jäsenvaltiot eivät voi antaa tekijänoikeuden haltijoille kattavampaa suojaa säättämällä, että tietoyhteiskuntadirektiivissä säädetty yleisölle välittämisen käsite kattaa useampia toimia kuin ne, joita kyseisessä säännöksessä tarkoitetaan. Tämä johtaisi lainsäädännöllisiin eroihin jäsenvaltioiden välillä ja siten oikeudellisen epävarmuuden syntymiseen (ratkaisun kohdat 33-41.)

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Suomen tekijänoikeuslain nojalla eikä pohjoismaisen oikeusdoktriinin nojalla ei ole epäselvää, onko edelleenlähettäminen oma oikeutensa. Tällä hallituksen esityksellä laajennetaan verkkolähetysdirektiivin mukaisesti 4 artiklan 1 kohdan 2 kappaleen mukainen lisensiointitapa koskemaan myös muuta kuin kaapeleitse tapahtuvaa edelleenlähettämistä.

Hallituksen esitys ei koske tätä aspektia ("uusi yleisö") lähetystoiminnasta, eikä valiokunnalla sen vuoksi ole tarvetta ottaa siihen kantaa.

Yleisölle välittämisen käsitteessä yhdistyy Euroopan unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti kaksi kumulatiivista tekijää, eli teoksen "välittäminen" ja teoksen välittäminen "yleisölle". Näistä jälkimmäisen osalta edellytetään lisäksi ensinnäkin sitä, että suojatut teokset todella välitetään yleisölle, jolloin mainittu välittäminen koskee rajoittamatonta määrää potentiaalisia vastaanottajia ja henkilöitä on oltava varsin huomattava määrä. Toisekseen on huomattava, että jotta kyseessä voisi olla yleisölle välittäminen, suojattu teos on välitettävä tietyllä teknisellä tavalla, joka poikkeaa siihen asti käytetyistä tavoista, tai, jos näin ei ole, uudelle yleisölle eli yleisölle, jota tekijänoikeuden haltija ei ottanut huomioon silloin, kun se antoi luvan teoksensa alkuperäiseen yleisölle välittämiseen (C-392/19 - VG Bild-Kunst, kohdat 29-32 oikeuskäytäntöviitauksineen). Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-138/16 - AKM lausuman perusteella voidaan todeta, että jos oikeudenhaltijat luovuttavat oikeudet lähettäjäyritykselle tietoisena siitä, että lähettäjäyrityksen lähetysten vastaanottajana voivat olla kaikki yhden valtion alueella olevat henkilöt, ei kyse ole uudesta yleisöstä, vaikka yleisölle välittäminen tapahtuisi useammalla eri jakelutavalla. Tällöin kyse ei ole yleisölle välittämisestä, eikä tällaiseen lähettämiseen siis edellytetä erillistä lupaa oikeudenhaltijoilta (ratkaisun kohdat 26-30). Kun tekijät lisensoivat Suomessa teoksensa kotimaisten lähettäjäyritysten vapaasti vastaanotettavia kanavien lähetyskiä varten, he tarkoittavat koko Suomen väestöä, sillä vapaasti vastaanotettavat kanavat ovat Suomessa vapaasti vastaanotettavia kanavia niiden jakelutavasta riippumatta. Kotimaiset lähettäjäyritykset eivät pääsääntöisesti toteuta erilaisia lähetyskiä eri teknisille jakelutavoille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Lausunto perustuu virheelliseen tekijänoikeusjärjestelmän analyysiin. Kyseiset tapaukset eivät koske edelleenlähettämistilanteita.

TKN (21.12.2022), Keskuskauppakamari (13.2.2022), Ficom (18.5.2022, 12.12.2022), MTV (8.12.2022), Medialiitto (12.12.2022), Gramex (12.12.2022)

Konsultin käyttäminen lainvalmistelussa

FiCom [kanteli] 13.4.2022 eduskunnan oikeusasiamiehelle hallituksen esityksen puolueellisesta valmistelusta, jossa opetus- ja kulttuuriministeriö on ottanut väliaikaisella konsulttisopimuksella lain ja erityisesti sen edelleenlähettämistä koskevan 25 h §:n uudistusta valmistelevaan Kopiosto ry:lle samasta pykälästä ja sen tulkinnasta vielä kesken olevassa oikeudenkäynnissä asiantuntijalausunnon laatineen Jukka Liedeksen. Sekä Liedeksen asiantuntijalausunnossa, että hänen laatimissaan käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen edelleenlähettämistä koskevissa osioissa verkkolähetysdirektiiviä ja vallitsevaa lainsäädäntöä on arvioitu virheellisesti. Markkinaoikeus antoi asiassa ratkaisun jo 18.6.2019 (MAO:285/19), mutta Kopiosto on valittanut korkeimpaan oikeuteen ja liittänyt Liedeksen asiantuntijalausunnon myös valituksensa liitteeksi. Asian käsittely on vielä kesken, sillä korkein oikeus on esittänyt asiavaltuutta koskevan kysymyksen osalta ennakkoratkaisupyynnön Euroopan unionin tuomioistuimelle 15.3.2022. Oikeudenkäynnin taustalla on nykyisin epäselvä sanamuoto, jota hallituksen esityksessä on pyritty perustelemaan siihen suuntaan, mihin Liedes on asiaa Kopiostolle laatimassaan asiantuntijalausunnossaan perustellut. Helsingin Sanomat uutisoi tilanteesta kahdessa artikkelissaan 13.4.2022.1 Eduskunnan oikeusasiamies on siirtänyt kantelun valtioneuvoston oikeuskanslerin käsiteltäväksi.

Oikeuskansleri on pitänyt ratkaisussaan (OKV/574/10/2022) [ilman virkavastuuta toimineen] konsultin käyttämistä jatkovalmistelussa ongelmallisena. Oikeuskansleri on pitänyt huolestuttavana kantelussa esiin tuotua näkökulmaa siitä, että tekijänoikeuslain 25 h § olisi muuttunut sisällöltään konsultin, Kopioston ja Telian välisessä oikeudenkäynnissä antamassa asiantuntijalausunnossa esitettyyn suuntaan. Konsultin antama asiantuntijalausunto ja siitä esitetty tulkinta on ollut omiaan synnyttämään epäilyksiä täysin puolueetonta ja objektiivista lainvalmistelua kohtaan. Lainvalmistelun riippumattomuuden ja objektiivisuuden turvaaminen on erityisen tärkeää tilanteissa, joissa esiintyy huomattavia intressien ristiriitoja.

Myös perustuslakivaliokunta kiinnitti lausunnossaan huomiota ilman virkavastuuta toimivan konsultin käyttöön. Valiokunta totesi, että lainvalmistelu on yksi keskeisimmistä ministeriöiden tehtävistä. Valiokunta on pitänyt selvänä, että sitä ei voi ulkoistaa (PeVL 58/2022 vp).

Opetus- ja kulttuuriministeriö: OKV:n 5.12.2022 opetus- ja kulttuuriministeriölle toimittamaan käsitykseen viitataan johdannossa.

Keskuskauppakamari, Medialiitto, MTV Oy, Sanoma, Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunta

Vaikutusarvio

Suomessa televisioyhtiöt ovat perinteisesti hankkineet oikeudet niin maanpäälliseen lähetystoimintaan kuin kaapelilähetyskiä varten. Jos HE:llä olisi haluttu muuttaa tv-kanavien olemassa olevaa jakelumarkkinaa, asiasta olisi tullut tehdä vaikutusarvio, jota ei ole tehty.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esityksellä saatetaan kansallisesti voimaan verkkolähetysdirektiivi ja sikäli, kun se muuttaa markkinatilannetta, johtuu se verkkolähetysdirektiivistä. Verkkolähetysdirektiivi muuttaa oikeustilaa myös Suomessa, kuten EU:n neuvosto ja parlamentti ovat halun-

neet. Muutokset koskevat tilanteita, joissa on kyse edelleenlähettämisestä IPTV-verkossa, riippumatta, mistä signaali on saatu, oheispalveluiden rajat ylittävästä lisensioinnista tai suorasta siirtämisestä.

Muut kysymykset

Yleisradio

Tv-ohjelmien esittäminen vaatii luvan oikeudenhaltijoilta. Jos esimerkiksi Areenassa lähetettävien Ylen tv-kanavien tekijänoikeudellisesta luonteesta syntyisi epäselvyyttä, se vaikeuttaisi tv-ohjelmien esitysoikeuksien hankintaa. Äärimmillään oikeudellinen epäselvyys voisi estää joidenkin ohjelmien lähettämisen Yle Areenan kautta. Alkuperäisen lähettämisen hinnoittelu voi myös olla erilainen kuin edelleen lähettämisen. Oikeudellisella epäselvyydellä voi olla vaikutusta myös oikeuksien saatavuuteen.

Ylen on kyettävä arvioimaan Yle Areenan lähetyksen tekijänoikeudellinen luonne, jotta Yle voi tarjota sisältöjä laajasti myös tulevaisuudessa. Ylen tv-kanavien jakelu antenni-tv-verkossa päättyy noin 10-15 vuoden kuluessa, kun antenni-tv-taajuudet siirtyvät 5G & 6G verkkojen käyttöön, eli noin vuosina 2030-2038. Antenni-tv-verkon sulkeminen tapahtuu Ylen toimenpiteistä riippumatta. Tv-yleisö siirtyy viimeistään tuolloin laajakaista-tv:n eli Yle Areenan käyttöön äly-tv-ruuduilla, kännyköillä ja muilla internetiin kytketyillä tv:n katselulaitteilla. Yle Areenaa katsotaan jo nyt laajasti ja monipuolisesti laajakaistan välityksellä. *Yle ehdottaa, että valiokunta mainitsisi mietinnössään, että Ylen tv-kanavien tarjoaminen Yle Areenassa avoimessa internetissä on alkuperäistä lähettämistä.*

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Voimassa oleva laki, joka koskee alkuperäistä lähettämistä varten tarvittavien lupien hankintaa tekijöiltä sopimussisenssillä, on teknologianeutraali (25 f §), eli luvat pitää hankkia tekijöiltä ja ne voidaan hankkia suoraan (tai ne voidaan hankkia sopimussisenssillä) vaikka lähetys suoratoistetaan ”avoimessa verkossa”. Sen sijaan TekL 48 §, joka koskee lähettäjäyritysten lähioikeutta, suojaa radio- tai televisioyrityksen suoran lähetysten edelleenlähettämistä ja toisintamista tiloissa, joihin yleisöllä on pääsy maksua vastaan, sekä tallennetun lähetysten käyttämistä. Lähettäjäyrityksen avoimessa verkossa tehty lähetys ei sen sijaan ole suojattu 48 §:n mukaisella lähioikeudella.

Verkkolähetysdirektiivin 2 artiklan 3 kohdan mukaisesti luvat edelleenlähettämistä varten voi saada ainoastaan suljetussa IPTV-verkossa tehtyyn lähettämiseen, ei avoimessa verkossa tapahtuvaan lähettämiseen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, ettei perusteita muuttaa hallituksen esitystä ole edes lain sivistysvaliokunnan mietinnössä, sillä lausunnonantajan esittämää selvennystä ei ole mahdollista tehdä verkkolähetysdirektiivin voimaansaattamisen yhteydessä. Vastaavan muutoksen tarve voidaan arvioida myöhemmässä vaiheessa esimerkiksi 2. paketin yhteydessä.

Edelleenlähettämiskorvauksen oikeasuhtaisuuden määrittely: Edelleenlähettämiskorvauksen määrittelyssä on otettava huomioon se, että mikäli alkuperäinen lähettäjäyritys on hankkinut tv-kanaviensa sisältöön esitysoikeudet koko Suomen alueelle ja yleisölle, oikeudenhaltijat ovat saaneet jo maksun sisältöjen käytöstä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Tällaista kannanottoa ei ole mahdollista kirjata lakiin. Hallituksen esityksessä on sivulla 32 sanottu, että direktiivin 6 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi tarjottava tukea edelleenvälittämistä koskevia tilanteita varten. Voimassa olevan sääntelyn mukaan osapuolilla on mahdollisuus aina pyytää välittäjän tai välittäjien apua sopimuskiistoissa direktiivin tarkoittamalla tavalla. Lisäksi tekijänoikeuslain 54 §:ssä on säännökset välimiesmenettelystä riitatapauksissa, joissa kysymys on edelleenlähettämistä koskevan luvan myöntämisestä ja sen ehdoista. **Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, ettei ole perusteita muuttaa hallituksen esitystä.**

Teknologianeutraalius on turvattava: Välytystekniikalla ei ole merkitystä arvioitaessa, onko kysymys alkuperäisestä lähettämisestä vai edelleen lähettämisestä. Myös verkkolähetyksen tulee olla mahdollinen alkuperäisenä lähetyksenä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Alkuperäistä lähetystä koskevat määritelmät ovat verkkolähetyksdirektiiviin ulkopuolella. Perusteluissa on selvennetty, että alkuperäinen lähetys voi tapahtua millä tavalla tahansa. **Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, ettei ole perusteita muuttaa hallituksen esitystä.**

Jakeluvelvoite (direktiivin ulkopuolinen asia)

Tuori 11.1.2023

Perustuslakivaliokunnan tekijänoikeuskorvausta koskevat lausunnot – tekijänoikeuslain 25 i §:n sääntelyn tavoin - näyttävät perustuvan siihen nähdäkseni virheelliseen oletukseen, jonka mukaan siirtovelvoitteen täyttäminen olisi ohjelmistojen edelleen lähettämistä. Perustuslakivaliokunta on niin ikään sivuuttanut kokonaan sen nykyisin noudatettua käytäntöä vastaavan vaihtoehdon, jonka mukaan tekijänoikeuskorvauksen maksajaksi osoitettaisiin lähettäjäorganisaatio – nykyisessä tilanteessa Yleisradio – jonka ohjelmistoja siirtovelvoite koskee. Tämä vaihtoehto vastaisi Yleisradiolle säädettyä julkisen palvelun velvoitetta ja Yleisradion toiminnan rahoittamista verovaroin.

Kopiosto

Näyttövelvoite oikeuksien siirtymisestä

Edelleen lähettämisestä säädetään tekijänoikeuslaissa kahdessa pykälässä: 25 i § säätelee siirtovelvoitteen alaista edelleen lähettämistä ja 25 h § muuta edelleen lähettämistä. Kun siirtovelvoitteen alaiseen edelleen lähettämiseen palautettiin EU-komission virallisen huomautuksen jälkeen korvausoikeus tekijänoikeuslakiin vuonna 2015, tehtiin 25 i §:n 2 momenttiin selventävä kirjaus edelleen lähettämisen liittyvän korvauksen maksamisesta. 25 i §:n toisen momentin mukaan: ”Tekijällä on oikeus saada edelleen lähettäjältä korvaus edelleen lähettämisestä, jollei edelleen lähettäjä näytä toteen, että korvaus on jo maksettu lähetysoikeuksien

hankinnan yhteydessä. Mikäli lähettäjäyritys ei ole maksanut suoraan oikeudenhaltijoille korvausta edelleen lähettämistä, korvaus voidaan maksaa ainoastaan 26 §:n 1 momentissa tarkoitetun järjestön välityksellä.”

Pykälään päätyttyä kirjausta perusteltiin selkeästi sivistysvaliokunnan mietinnössä (SiVM 27/2014 vp):

”Korvauksen maksamisesta on näin ollen vastuussa lähtökohtaisesti edelleen lähettäjä. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että säännös on tältä osin selvä ja yksiselitteinen, jotta varmistetaan tarvittavien oikeuksien hankinta ja korvausten maksaminen asianmukaisella tavalla.

Valiokunta tiedostaa, että lähettäjäyritys voi käytännössä suorittaa korvausta kolmannen osapuolen eli edelleen lähettäjän puolesta. Mahdollinen poikkeava maksujärjestely on käytännössä kuitenkin osoitettava ohjelma- ja oikeudenhaltijakohtaisesti, koska kyse on oikeudenhaltijoiden yksilöllisistä subjektiivisista korvausoikeuksista. Tarvittaessa tulee siis voida näyttää toteen, että sopimuksessa on nimenomaan sovittu edelleen lähettämisen oikeuksista ja että asianmukainen korvaus on näistä oikeuksista maksettu. Näin voidaan välttää kahdenkertainen korvaus edelleen lähettämistä.

Korvauksen asianmukainen suorittaminen tulisi näyttää toteen, jos siihen vedotaan. Sivistysvaliokunnan muutosehdotus varmistaa perustuslakivaliokunnan edellyttämän, että edelleen lähettämistä koskevista tekijänoikeuksista ei jouduta maksamaan kahteen kertaan, mutta kuitenkin siten, että säännös takaa tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuden hallituksen esityksessä tarkoitettuun korvaukseen.”

Vastaava periaate edelleen lähettäjän vastuusta olisi hyvä sisällyttää selkeyden ja yhdenmukaisuuden vuoksi tässä yhteydessä myös tekijän edelleen lähettämisoikeutta säätelevään pykälään TekL 25 h identtisesti 25 i 2 momentin kanssa, ja sisällyttää asiaa koskeva perusteluteksti sivistysvaliokunnan mietintöön:

”Jos edelleen lähettäjä ei ole sopinut edelleen lähettämistä 1 momentissa tarkoitetun TekL 26 §:n mukaisen järjestön kanssa, tulee edelleen lähettäjän näyttää toteen, että tekijän edelleen lähettämisoikeuksista on nimenomaisesti sovittu lähetysoikeuksien hankinnan yhteydessä. Edellä mainittu edelleen lähetysoikeuksien hankkiminen tulee voida osoittaa ohjelma- ja oikeudenhaltijakohtaisesti, koska kyse on oikeudenhaltijoiden yksinoikeuksista. Mikäli lähettäjäyritys ei ole sopinut tekijän edelleen lähettämisoikeudesta, tulee edelleen lähettäjän sopia siitä 26 §:n 1 momentissa tarkoitetun järjestön välityksellä.”

Kopiosto 9.11.2022

Verkkolähetysdirektiivi – tv- ja radiolähetysten edelleen lähettäminen (25 h §)

- HE 43/2022 ja ehdotettu 25 h § on verkkolähetysdirektiivin tavoitteen, sanamuodon ja tarkoituksen mukainen.
- Tekijöiden oikeutta edelleen lähettämiseen ei saa verkkolähetysdirektiivin virheellisen tulkinnan ja sopimustoiminnasta esitettyjen todistamattomien väitteiden perusteella käytännössä hävittää edelleen lähettämisen määritelmää tai edellytyksiä muuttamalla.
- TekL 25 h §:n tekstiä ei tule muuttaa siitä, mitä on esitetty HE 43/2022:ssa.
- TekL 25 h §:ään esitetyt muutokset eivät tule muuttamaan eikä rajoittamaan edelleen lähettämiseen liittyvää sopimusvapautta miltään osin. Myöskään ”kaksinkertaisia korvauksia” ei Suomessa kukaan peri. Jos tuotteesta, palvelusta tai oikeuden luovutuksesta on suoritettu korvaus, ei siitä kukaan peri korvausta toiseen kertaan.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Lausunnossa pyritään ratkaisemaan teleyritysten esittämiä huolia. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei pidä mahdollisena selventää mainittua seikkaa tämän hallituksen esityksen yhteydessä, joka ei koske alkuperäistä lähettämistä ja sitä koskevien sopimusten mahdollista sisältöä.

50 f § Suora siirto ja

25 m § Radio- ja televisio-ohjelmien suora siirto

Suomen Tekijänoikeudellinen Yhdistys

Ohjelmien lähetys suoran siirron menetelmällä

Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan 1 kohdassa käsitelty ”suora siirto” on Suomessa tarkasteltuna kokonaan uusi ilmiö. Siinä ”lähettäjäyritys” kokoaa ohjelmiston lähetettäväksi yleisölle. Lähettäjäyritys ei itse lähetä. Yleisölle ohjelmistot jakelee jakelijayritys. Jakelijayrityksiä voi luonnollisesti olla useampiakin.

Suoraa siirtoa koskeva lain pääsäännös on ehdotettu otettavaksi lain 50 f §:ksi. Säännös noudattaa toiminnan määrittelyn osalta sanamukaisesti verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan 1 kohdan säännöstä.

Nimitys ”suora siirto” näyttää direktiivin 2 artiklan 4 kohdassa olevan määritelmän mukaisesti viittaavan toiminnan siihen vaiheeseen, ”jossa lähetystoimintaa harjoittava organisaatio lähettää ohjelmasignaalin muulle organisaatiolle kuin lähetystoimintaa harjoittavalle organisaatiolle siten, että ohjelmasignaalit eivät ole yleisön saatavissa lähetyksen aikana”.

Operatiivinen säännös direktiivin 8 artiklan 1 kohdassa jatkaa viittausta kuitenkin täydentämällä sitä kattaamaan molempien organisaatioiden toiminnan: ”...ja signaalien jakelija lähettää nämä ohjelmasignaalit yleisölle”.

Viime syksyn hallituksen esitysluonnoksessa (julkaistu 27.9.2021) todettiin, että suoran siirron menetelmässä ei ole kysymys sen paremmin alkuperäisestä lähettämisestä kuin edelleen lähettämisestäkään. Niinpä asiasta on hallituksen esityksessä ehdotettu otettavaksi oma säännöksensä (50 f §).

Direktiivin johdantokappaleessa (20) on suoran siirron menetelmää selitetty seuraavasti:

”Kyseessä on yksi ja sama yleisölle välittäminen, johon sekä lähetystoimintaa harjoittavat organisaatiot, että signaalien jakelijat osallistuvat omilla panoksillaan. Lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden ja signaalien jakelijoiden olisi sen vuoksi saatava oikeudenhaltijoilta lupa omiin osuuksiinsa tässä yhdessä ja samassa yleisölle välittämisessä.”

Lähettäjäyrityksen ja signaalin jakelijoiden on siis saatava oikeudenhaltijoilta omiin osuuksiinsa tässä yhdessä ja samassa välittämisessä.

Samassa johdantokappaleessa (20) on edelleen todettu, että:

”Signaalien jakelijoille aiheutuu edelleenlähetyspalvelujen tarjoajien tapaan merkittävä rasite oikeuksien hankkimisesta lukuun ottamatta lähetystoimintaa harjoittavien organisaatioiden hallussa olevia oikeuksia. Jäsenvaltioiden olisi näin ollen voitava säätää, että signaalien jakelijat hyötyvät niiden lähetyksiä koskevien oikeuksien pakollisen kollektiivisen hallinnoinnin järjestelmästä samaan tapaan ja samassa laajuudessa kuin

direktiivin 93/83/ETY ja tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat edelleenlähetyksen edelleenlähetysoikeuksien tarjoajat.”

Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan lopussa on lausahdus: ”Jäsenvaltiot voivat vahvistaa järjestelyt luvan saamiselle oikeudenhaltijoilta”. Toiminnan aloittamisen mahdollistamiseksi tai helpottamiseksi lain 25 m §:ään on otettu sopimuslissenssisäännös.

Sen luonne on samanlainen kuin muidenkin sopimuslissenssisäännösten. Suomessa ei ole pakollista kollektiivisen hallinnoinnin järjestelmää, vaan tavallisia sopimuslissenssisäännöksiä, joiden on katsottu täyttävän direktiivien vaatimukset.

Jos suoran siirron toimivat osapuolet ja jotkut oikeudenhaltijaryhmät katsovat tarvitsevänsä sopimuslissenssin tukea oikeuksien hankinnassa, säännös on käytettävissä. Mitään pakkoa sopimuslissenssin käyttöön ei ole. Jos kaikki tarvittavat oikeudet ovat järjestettävissä sekä lähettäjäyhtymänsä että jakelijan osalta suoralla sopimisella, sopimuslissenssijärjestelyä ei tarvitse käyttää.

- **Opetus- ja kulttuuriministeriö:** Kuten asiantuntijalausunnossa todetaan, sopimuslissenssi, joka on säädetty suoraa siirtoa koskevien lupien hankkimisen helpottamiseksi, ei estä sopimasta toisin. Myöskään estettä suoralle sopimiselle ei olisi, jos kaikki luvat ovat sillä tavoin hankittavissa. On olemassa sopimuslissenssisäännöksiä, joita ei ole koskaan käytetty tai joiden käyttötarve ilmenee vasta myöhemmin. Laissa niiden olemassaolo on kuitenkin käyttäjien tilannetta helpottava, koska lakiin ei sisälly Suomessa niin sanottua yleistä sopimuslissenssiä, jonka soveltamisalue voisi määräytyä vapaamuotoisesti eri tilanteisiin sopivaksi.

Ficom

Uutta sopimuslissenssiä ei tarvita

Uuden ehdotettavan 50 f §:n mukaan lähettäjäyhtymänsä ja signaalien jakelijan katsotaan osallistuvan yhteen ja samaan lähetykseen sisältyvien suojan kohteiden välittämiseen yleisölle. Suoran siirron tilanteessa tulee erityisesti huomioida, että vaikka kaksi toimijaa osallistuu televisiolähetyksen yleisölle välittämiseen, kyseessä on vain yksi teoksen saataville saattaminen, yksi tekijänoikeudellisesti relevantti teko. Normaalisti televisioyhtiö hankkii oikeudenhaltijoilta kaikki yleisön saataville saattamiseen tarvittavat oikeudet, joten tätä varten ei tarvita uutta kollektiivista lupaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esityksessä on ehdotettu, että suoran siirron menetelmää varten säädetään samanlaisesta kollektiivisesta lissensioinnista kuin edelleenlähettämisen osalta. Tämä on direktiivin kansalliseen liikkumavaraan sisältyvä säännös, joten jäsenvaltio voi itse päättää siitä. Lausunnonantajan perusteilla arviota ei kuitenkaan voida tehdä, vaan luvat toimintaan tarvitaan kummankin toimijan omien osuuksien osalta. Näin ollen toisen toimijan osuus ei voi sisältyä toisen toimijan toimiin. Lausunnonantajan esittämällä tavalla toteaminen olisi direktiivin vastaista.

MTV, Audiovisual Producers Finland – APFI, Sanoma, Keskuskauppakamari, Medialiitto, Elisa

Suoran sopimisen mahdollisuus sisällytettävä myös suoran siirron menetelmään

Verkkolähetysdirektiiviin lisätty suoran siirron menetelmä (ns. direct injection) on uusi käsite tekijänoikeuslainsäädännössä. Tekijänoikeudellinen suoran siirron käsite jää hallituksen esityksen perusteluissa epäselväksi ja on pahimmassa tapauksessa sekoitettavissa tekniseen signaalin suoraan siirtoon tv-yhtiöltä jakelijalle

alkuperäistä lähettämistä varten. Suoran sopimisen mahdollisuus on sisällytettävä myös suoran siirron menetelmään (25 m §) vastaavalla tavalla kuin se on edelleen lähettämisessä (25 h §).

Esitämme, että 25 m §:ään lisätään vastaava sisältöinen 2 momentti kuin 25 h §:ssä: ”Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta teoksen lähettämiseen suoran siirron menetelmällä, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen lähettämiseen suoran siirron menetelmällä sille lähettäjäyrittäjälle, jonka lähetystä lähettämisen suoran siirron menetelmällä koskee.”

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Suora siirto on kuvattu 50 f §:ssä direktiivin mukaisesti. Verkkolähetysdirektiivi tarjoaa mahdollisuuden jäsenvaltiolle säätää samanlaisesta lisensiointimallista suoran siirron osalta kuin edelleenlähettämisen osalta, mutta ei edellytä sitä. Hallituksen esityksessä on ehdotettu mahdollista tarvetta varten sopimuslisenssiin perustuvaa mallia, joka on käytettävissä, jos osapuolet niin haluavat. Hallituksen esitys sisältää siten mahdollisuuden sopia suoraan myös suoran siirron menetelmän ollessa kyseessä. Direktiivissä suoraa siirtämistä koskevassa johdantokappaleessa 20 selvennetään, ettei suoraa siirtämistä koskeva lisensiointimalli sovellu, kun kyse on ”tekni- sen avun” tarjoamisesta.

Sopimuslisenssi on, kuten edellä todetaan, suoraa sopimista täydentävä sääntely. Suoraa sopimista sovelletaan kaikissa muissa tilanteissa kuin niissä, joissa direktiivissä säädetään pakollisesta kollektiivisesta hallinnoinnista. Jos tekijä on kieltänyt teoksen käytön sopimuslisenssijärjestelmää hyödyntäen, lupa on saatavissa suoraan tekijältä. Tämä pakollinen kollektiivinen hallinnointi ei koske lähettäjäyrittäjiä ylipäättään, joten lausunnonantajan ehdottama lisäys ei ole tarpeellinen.

Hallituksen esityksen sivulla 95 todetaan: ”Sopimuslisenssiä ei sovellettaisi teoksiin, joiden tekijä on kieltänyt lähettämisen. Oikeus käyttää lähetyksissä tällaisia teoksia hankittaisiin siis suoraan oikeuksien omistajilta myös suoran siirron menetelmällä tapahtuvaan lähettämiseen. Suoran siirron menetelmällä tapahtuvaa lähetystoimintaa ei Suomessa tällä hetkellä ole. Ilman sopimuslisenssijärjestelmän tukea ei tällaisen toiminnan aloittaminen Suomessa olisi myöskään mahdollista.” Lopussa oleva viittaus sopimuslisenssin tukeen tarkoittaa kollektiivisesti hallinnoitujen oikeuksien, kuten musiikkia koskevien oikeuksien, hankkimista suoraa siirtämistä varten. Näitä oikeuksia ei ole jakelijan mahdollista saada ilman sopimuslisenssiä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, ettei ole tarvetta säätää ehdotettua selvennystä. Lähettäjäyrittäjien omien ja hankkimiensa oikeuksien osalta suora sopiminen on mahdollista ilman erillistä säännöstä pykälässä. Tämä perustuu TekL 2 §:ään ja 48 §:ään. Toisaalta, jos sääntelyn halutaan vastaavan edelleenlähettämistä varten säädettyä sopimuslisenssiä, ei muutoksen tekemiselle ole es- tettä.

FiCom

Suoran siirron menetelmän tausta tuotava esiin perusteluissa

Uusi suoran siirron menetelmän käsite on epäselvä ja riittämättömästi perusteltu. Verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan kohdan 1 suoran siirron menetelmä on direktiivin mukaisesti vain yksi tapa toteuttaa alkuperäinen lähettäminen, joten selkeintä olisi ollut sisällyttää se lausuntokierroksella olleen version mukaisesti tekijän-

oikeuslain 25 f §:ään. Uuden 25 m §:n perusteluissa olisi vähintäänkin pitänyt selkeämmin todeta tämän direktiivin säännöksen Suomen tämänhetkisestä mallista poikkeava tausta: Benelux-maiden tilanne ja siihen liittyvä Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisu C-325/14 - SBS Belgium v. SABAM. Ratkaisun taustalla olevissa maissa on jakeluyrityksiä, jotka paketoivat sellaisten kanavayhtiöiden, joilla ei ole itsenäistä jakelua, sisältökokonaisuuksia tarjottavaksi yleisölle tilausmaksuja vastaan ja toimivat siten ratkaisevasti eri tavalla kuin kanavayhtiöt ja operaattorit Suomessa. Suomessa asunto-osakeyhtiölaki käytännössä estää operaattoreita tarjoamasta kiinteistöille vastaavanlaisia perusjakelupaketteja kuin mitä operaattorit muualla Euroopassa kiinteistökohtaisesti hyvin yleisesti tarjoavat.

MTV: On huomattava, että tv-yhtiöt siirtävät Suomessa nykyisin signaalinsa jakelijoille kuitua pitkin ns. teknisellä suoralla siirrolla. Tämä ei ole direktiivin tarkoittama tekijänoikeudellista suoraa siirtoa. Valiokunnan on tärkeää todeta mietinnössään, että signaalin tekninen siirto tv-yhtiöltä jakelijalle alkuperäistä lähettämistä varten ei ole direktiivin tarkoittamaa tekijänoikeudellista suoraa siirtoa

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Koska suoraa siirtämistä vastaavaa toimintaa ei ole Suomessa ollut, ei sitä ole kyetty lähemmin käsittelemään hallituksen esityksessä. Sääntelyn mahdolliset taustat eivät voi vaikuttaa siihen, että Suomen on säädettävä voimaan direktiivin sisältyvät säännökset.

Suomen näkökulmasta poikkeuksellisen, verkkolähetysdirektiivin 8 artiklan 1 kohdan sääntelemän tilanteen osalta tekijänoikeuslain 25 m §:ään ehdotetaan, että lähetystoimintaa harjoittava organisaatio ja ohjelmasignaalin jakelija saavat lähettää teoksen 50 f §:ssä tarkoitetulla suoran siirron menetelmällä ainoastaan sopimuslisenssin nojalla. Suoran sopimisen tulee jatkossakin olla ensisijaista riippumatta siitä, onko kysymys alkuperäisestä lähettämisestä, edelleenlähettämisestä tai suoran siirron menetelmällä toteutettavasta yleisölle välittämisestä. Koska jakelijalla on, samalla tavoin kuin verkkolähetysdirektiivin johdantokappaleen 17 mukaisesti edelleenlähettämässä, yleensä pysyvä liikesuhde lähetystoiminnan harjoittajan kanssa, ja tarvittavat oikeudet on hankittavissa lähetystoiminnan harjoittajilta, kollektiivista hallinnointia ei tarvita. Näin ollen suora sopiminen pitää olla mahdollista myös suoran siirron menetelmässä.

Ehdotettuun uuteen 25 m §:ään tulee lisätä uusi 2 momentti, jotta suora sopiminen on myös suoran siirron menetelmän osalta aina mahdollista. Uusi, direktiivien velvoitteet huomioiva 25 m § muotoilu olisi esimerkiksi seuraavanlainen:

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta teoksen lähettämiseen suoran siirron menetelmällä, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen yleisölle välittämiseen sille lähettäjäryitykselle, jonka lähetystä lähettäminen suoran siirron menetelmällä koskee.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esityksen mukainen 25 m § sallii suoran sopimisen suoran siirron osalta. Siitä ei ole epäilystä, koska perusteluissa todetaan, että sopimuslisenssi täydentää ensisijaista mallia.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto on jo tekijänoikeuslain 25 i ja 47 §:n muuttamisen yhteydessä antamassaan lausunnossa todennut, ettei suoraa sopimista pitäisi markkinoiden näkökulmasta turhaan rajoittaa (HE 305/2014 vp s. 9). Vastaavasti perustuslakivaliokunta on pitänyt olennaisena, että tekijällä on oikeus sopimuslisenssisäännösten estämättä kaikissa tapauksissa sopia teoksen käyttämisestä siltä osin kuin hän ei ole luovuttanut teoksen käyttösopimusten teko-oikeutta järjestölle (PeVL 7/2005 vp s. 7).

Opetus- ja kulttuuriministeriö: HE ei koske 25 i §:n mukaista tilannetta (jakeluvelvoite).

Tekijänoikeusjärjestelmässä kysymys on tekijänoikeuden rajoituksesta ja perusoikeusnäkökulmasta katsoen tekijänoikeuden rajoittamisessa on kysymys omaisuuden suojaan puuttumisesta. Verkkolähetysdirektiivin suoran siirron menetelmää koskeva 8 artikla antaa mahdollisuuden soveltaa myös 5 artiklan mukaista suoraa sopimista ilman kollektiivihallinnointia. Näin ollen tekijänoikeutta tulee rajoittaa vain niissä tilanteissa, joissa suora sopiminen ei ole mahdollista. Tällainen on esimerkiksi tilanne, jossa lähetysoikeudet on hankittu jollekin tietylle maantieteelliselle alueelle ja ohjelmaa lähetetään muille vastaanottajille alkuperäisen lähetysalueen ulkopuolella, esimerkiksi sellaisessa maassa, johon alkuperäisiä yleisölle välittämisen oikeuksia ei ole hankittu.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esitys on nimenomaan tämän lähestymistavan mukainen. Siinä ei veloiteta kollektiiviseen lisensointiin muissa kuin näissä direktiivin nimenomaan mainitsemisissa tilanteissa. Tavoite on suojella käyttäjää ulkopuolisten tekijöiden vaatimuksilta, ja tavoite on, että luvat saisi mahdollisimman helposti yhdestä paikasta. Nyt lausunnonantaja kiistää tämän hyödyn viittaamalla alkuperäisen lähettäjän kanssa tehtyihin sopimuksiin, joilla väitetysti olisi mahdollista saada lupa myös muun kuin alkuperäisen lähettäjän toimintaan. Tämä puhuu tekijänoikeuden sopimuksia koskevaa peruslogiikkaa vastaan. On oltava oikeus luovuttaa saatu oikeus edelleen tai ainakin selvästi luettavissa sopimuksessa, että ostetaan oikeudet myös uusia samanaikaisia (edelleen) lähetysvälineitä varten.

Suoran siirron mallin ei tule johtaa kaksinkertaisiin korvauksiin oikeudenhaltijoille

Vaikka oikeudenhaltijoilta on saatava lupa niin lähettäjäyrityksen kuin jakelijankin toimiin, yritykset voivat hankkia kaikki tarvittavat oikeudet myös toisen yrityksen osalta. Sääntely ei edellytä, että sekä lähettäjäyritys että jakelija osallistuisivat aina molemmat neuvotteluihin. Koska yritykset ovat jaetun vastuun sijaan tekijänoikeudellisessa vastuussa oikeudenhaltijoille ainoastaan omista osuuksistaan yhdessä yleisön saataviin saatamisen kokonaisuudessa, suoran siirron mallin ei tule johtaa kaksinkertaisiin korvauksiin oikeudenhaltijoille. Vaikka oikeuksista olisikin neuvottelemassa useampi kuin yksi osapuoli, ei se ole peruste korvaustason nousuun markkinoilla. Kokonaiskorvaus suoran siirron tilanteessa ei siis voi olla suurempi kuin esimerkiksi alkuperäiseltä lähettäjältä perittävä korvaus vastaavanlaisesta sisällöstä tai palvelusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esitys ei koske kyseistä asiaa. Lausunnonantajan päätelmä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, vaan käyttäjien määrällä voi olla vaikutusta korvausten tasoon.

Kollektiivihallinnointi loisi oikeudellista epävarmuutta tv-markkinaa ja olisi omiaan vääristämään tai rajoittamaan kilpailua

Suoran siirron menetelmää koskevilla ratkaisuilla on myös kilpailuoikeudellinen ulottuvuus. Hallituksen esityksen mukaisessa mallissa televisiolähetysten tekninen toteutus määrittää sen, millä tavalla oikeudet voidaan lisensoida. Jos suoran siirron menetelmässä oikeudet olisivat hankittavissa vain kollektiivilisensoinnilla, vääristäisi ja rajoittaisi tämä tv-markkinaa ainakin nykyisen maksu-tv-toiminnan osalta. Kun nykyisin noin 80 % maksu-tv-kanavien oikeuksista sovitaan suoraan ilman kollektiivilisensointia, olisivat oikeudet jatkossa lisensoitavissa vain kollektiivihallinnon kautta, jos lähettäjäyhtiö haluaisi käyttää esimerkiksi satelliittijakelun sijasta suoran siirron menetelmää. Jakelun ehdot olisivat silloin toiset kuin suoraan oikeudenhaltijoiden

kanssa sovittaessa. Se loisi oikeudellista epävarmuutta tv-markkinaan ja olisi omiaan vääristämään tai rajoittamaan kilpailua. Hallituksen esityksen mukainen malli voi myös estää uusien toimijoiden tuloa markkinaan, koska uudella toimijalla ei ole välttämättä mahdollisuutta ostaa satelliittijakelun tarvitsemaa kapasiteettia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esitys ei tee kollektiivisesta hallinnoinnista pakollista suoran siirron osalta, vaan se on vaihtoehto, johon osapuolet voivat tarvittaessa turvautua. Tämä lukee hallituksen esityksen perusteluissa sivulla 95.

Kopiosto

*Virheellisen suoran siirron menetelmää koskevan perustelun korjaaminen yleisperusteluihin
(TekL 25 m §)*

Suoran siirron menetelmää koskeva sopimuslissenssipykälä 25 m § ja sen yksityiskohtaiset perustelut koskevat kaikkia teoslajeja. Tämä on perusteltua, sillä televisio-ohjelmat koostuvat av-teoksista, joihin sisältyy lukuisien useiden tekijöiden ja esittävien taiteilijoiden oikeuksia. Pykälän yleisperusteluissa sivulla 35 on kuitenkin edellisten kanssa ristiriitainen perustelu näytelmä- ja elokuvateosten pois sulkemisesta. Tämä tekninen virhe olisi selvyiden vuoksi hyvä todeta virheelliseksi valiokunnan mietinnössä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Ehdotuksen mukaan Suomessa käytettäisiin verkkolähetysdirektiivin tarjoamaa mahdollisuutta säätää 50 f §:n mukaisessa suoran siirron tapauksessa, että lähetystoimintaa harjoittava organisaatio ja ohjelmasygnaalien jakelija ja jakelijayritys voivat saada tukea tarvittavien oikeuksien hankintaan uudesta sopimuslissenssisäännöksestä, joka ehdotetaan otettavaksi 25 m §:ään. Perustelujen mukaan kollektiivista oikeuksien hallinnointia ei kuitenkaan sovellettaisi näytelmäteoksiin, elokuvateoksiin eikä teoksiin, joiden tekijä on kieltänyt teoksen lähettämisen. **Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että hallituksen esityksen perusteluissa sivulla 35 on virhe kohdassa, jossa todetaan, että kollektiivista oikeuksien hallinnointia ei sovellettaisi näytelmäteoksiin eikä elokuvateoksiin. Ehdotettuun pykälään ei sisälly tällaista rajausta. Tämä tulisi selventää valiokunnan mietinnössä.**

48 § Radio- ja televisioyrittäjä

Cupore

...48 §:n 4 momentti parantaisi tekijänoikeusjärjestelmän kykyä reagoida teknologiseen kehitykseen, kun sääntely olisi jatkossa täysin neutraalia suhteessa edelleen lähettämiseen käytettyyn teknologiaan.

64 b §: Maantieteelliset rajat ylittävä radion tai television oheispalvelun välittäminen yleisölle

Suomen Tekijänoikeudellinen Yhdistys (Liedes)

Monista maista peräisin olevat uutis- ja ajankohtaisohjelmat ovat pitkään olleet verkossa muissa maissa saatavilla. Joidenkin maiden osalta on ollut ongelmia.

Suomen osalta ainakin Ylen uutis- ja ajankohtaisohjelmat ja jotkut sen itse tuottamat ohjelmat ovat olleet jo kauan ulkomailla verkon kautta saatavilla. Siis ilman minkään direktiivin apua.

Verkkolähetysdirektiivin oheispalveluja koskevat säännökset vahvistavat ideaa eurooppalaisesta audiovisuaalisesta alueesta, joilla ohjelmien saatavuutta eri maissa toisista maista pyritään edistämään.

Uusilla säännöksillä on verrattain vähäinen tosiasiallinen merkitys Suomelle.

Opetus- ja kulttuuriministeriö: Hallituksen esityksen mukaisella uudella sääntelyllä voidaan kuitenkin saavuttaa sama tulos, jos lupa teoksen käyttämiseen on saatu Suomessa. Alkuperämaaperiaate ulottaa luvan kattaman alueen koko ETA-alueeseen.